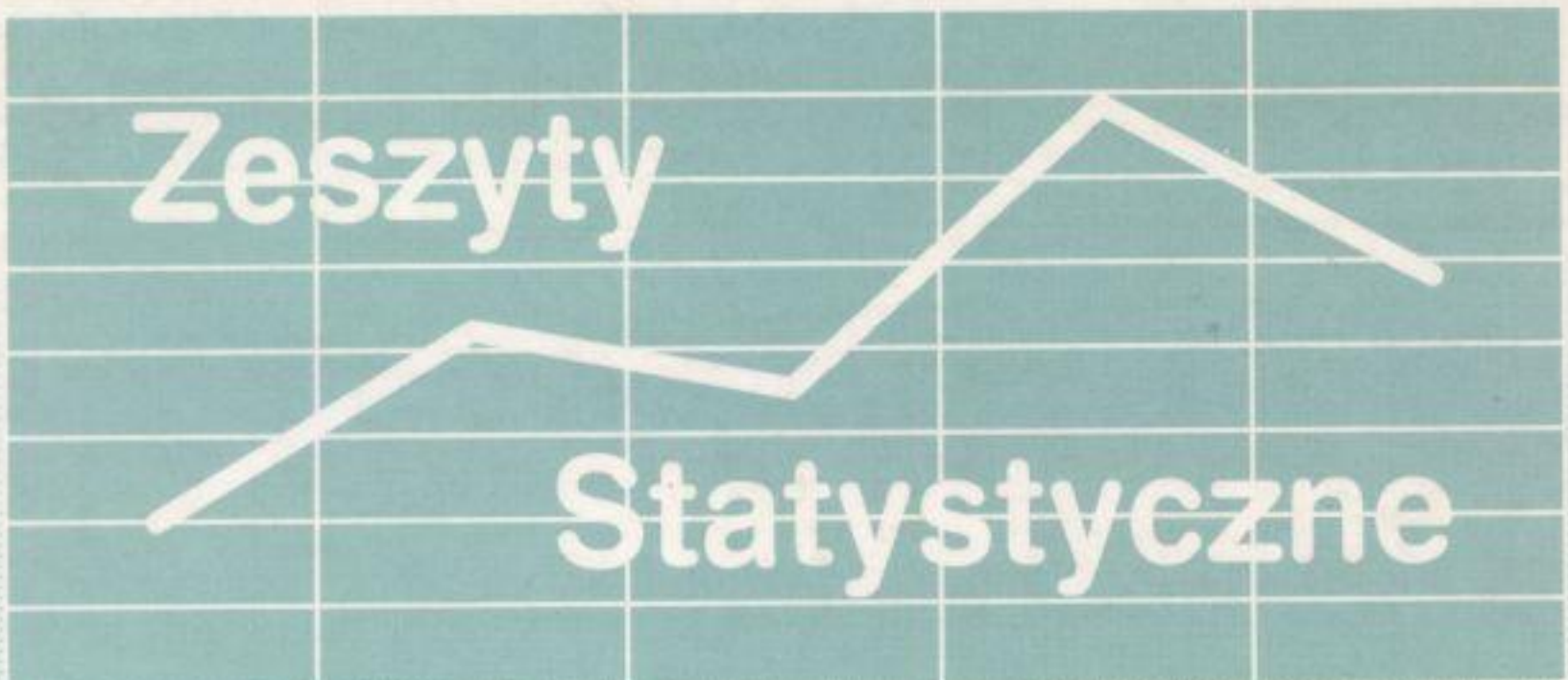

Andrzej Jagusiewicz

Baza gastronomiczna w Polsce i jej struktura w 2002 roku

Warszawa 2003

Instytut Turystyki

Andrzej Jagusiewicz

Baza gastronomiczna w Polsce i jej struktura w 2002 roku

640.43/.44(438)"2002"

Warszawa 2003

INSTYTUT TURYSTYKI
BIBLIOTEKA
w WARSZAWIE
9511

Zadanie badawcze R – 4/02

Praca wykonana na zlecenie Departamentu Turystyki w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – w ramach „Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2003" nr 1.30.04(079).

ISBN 83-88376-36-5

Instytut Turystyki, ul. Merliniego 9a, 02-511 Warszawa
Tel. +48 22 8446347

Spis treści

I. Wprowadzenie 5

II. Zasoby bazy gastronomicznej w Polsce 8

III. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych 11

1. Struktura rodzajowa placówek gastronomicznych 11
2. Zróżnicowanie regionalne placówek gastronomicznych 14
3. Przekrój podmiotowy placówek gastronomicznych 16
4. Zmiany w okresie 2001-2002 18

IV. Wyposażenie obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne 21

V. Zakończenie 26

Literatura 28

VI. Tabele 29

Spis tabel

1. Struktura bazy gastronomicznej w 2002 roku
2. Przychody z działalności gastronomicznej w 2002 roku
3. Obiekty noclegowe według rodzajów i województw w 2002 roku
4. Placówki gastronomiczne w różnego rodzaju obiektach noclegowych w 2002 roku
5. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych według kategorii w 2002 roku
6. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
7. Restauracje w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
8. Bary i kawiarnie w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
9. Stołówki w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
10. Punkty gastronomiczne w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
11. Struktura podmiotowa placówek gastronomicznych w różnego rodzaju obiektach noclegowych w 2002 roku
12. Struktura podmiotowa placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych według województw w 2002 roku
13. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych w latach 2000-2002
14. Zmiany liczby placówek gastronomicznych w różnego rodzaju obiektach noclegowych w okresie 2001-2002
15. Zmiany liczby placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych według województw w okresie 2001-2002
16. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne w 2002 roku
17. Wyposażenie obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku
18. Stopień wyposażenia różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku
19. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w restauracje według województw w 2002 roku
20. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w bary i kawiarnie według województw w 2002 roku
21. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w stołówki według województw w 2002 roku
22. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w punkty gastronomiczne według województw w 2002 roku
23. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku

I. Wprowadzenie

Baza gastronomiczna jest bardzo istotnym składnikiem infrastruktury turystycznej oraz produktów turystycznych. Ze względu na specyfikę świadczonych usług można wyróżnić trzy jej segmenty:

- placówki gastronomiczne w obiektach hotelarskich, ściśle powiązane z obsługą turystów,
- inne placówki żywieniowe usytuowane w miejscach licznie odwiedzanych przez turystów, jak zabytkowe i handlowe centra miast, ważniejsze atrakcje turystyczne, dworce, drogi tranzytowe, a więc w dużej mierze nastawione na obsługę przyjezdnych,
- pozostałe placówki, obsługujące przeważnie stałych mieszkańców i sporadycznie turystów.

Dostępne informacje statystyczne obejmują całą bazę żywieniową działającą w Polsce oraz placówki gastronomiczne mieszczące się w turystycznych obiektach noclegowych. Niniejsza publikacja składa się więc z dwóch zasadniczych części, opartych na różnych źródłach:

- omówienia struktury polskiej bazy gastronomicznej i związanych z nią przychodów,
- analizy rodzajowej, regionalnej i podmiotowej placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych oraz wyposażenia bazy noclegowej w te placówki.

Zasadnicza część analiz zawartych w tekście wykorzystuje wtórnie dane ze sprawozdawczości oraz wyniki badań systematycznie prowadzonych w ramach statystyki publicznej i gromadzonych w zbiorach GUS. Ogólne informacje o bazie żywieniowej w Polsce, zamieszczone w rozdziale II, są oparte na publikacjach statystycznych z lat 2002 i 2003. Źródło danych według stanu na 31 grudnia stanowią sprawozdania H-01g z działalności, składane przez duże i średnie zakłady gastronomiczne (zatrudniające 10 i więcej osób), oraz wyniki reprezentacyjnego badania małych placówek (do 9 zatrudnionych) na podstawie formularza SP-3. Informacje o sieci placówek gastronomicznych w Polsce i przychodach z działalności gastronomicznej w 2002 roku są podane za źródłem: *Rynek wewnętrzny w 2002 r.*[1] W publikacji tej podano wstępne oszacowania. Mogą się one różnić od ostatecznych wyników, które będą dostępne dopiero pod koniec 2003 roku, po opublikowaniu nowego rocznika statystycznego. Dane dotyczące pozostałych lat zostały zaczerpnięte z roczników statystycznych.

[1] Informacje i opracowania statystyczne. Warszawa GUS 2003.

Źródłem informacji o placówkach gastronomicznych działających w turystycznych obiektach noclegowych jest sprawozdawczość statystyczna dotycząca wykorzystania bazy noclegowej według stanu na 31 lipca. W tym wypadku dane, zaczerpnięte z systemu OTMC 12, w większości niepublikowane i zbierane na podstawie formularza KT-1a, obejmują placówki żywieniowe tylko w tych obiektach, które złożyły sprawozdania w określonym roku. Liczba i zaszeregowanie rodzajowe placówek wynikają z deklaracji gestorów wypełniających sprawozdania statystyczne. Dlatego mogą występować różnice między informacjami statystycznymi a rzeczywistym stanem placówek gastronomicznych w poszczególnych regionach kraju. Jedną z przyczyn jest niewywiązywanie się gestorów bazy noclegowej z obowiązku sprawozdawczego w zakresie prowadzonej działalności usługowej.

Według terminologii stosowanej przez GUS, do bazy żywieniowej zaliczają się zakłady i punkty gastronomiczne, stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Do placówek takich nie są zaliczane ruchome punkty sprzedaży detalicznej i automaty sprzedażowe.

Omawiane placówki gastronomiczne dzielą się na następujące rodzaje:

- restauracje – zakłady gastronomiczne z pełną obsługą kelnerską, oferujące szeroki i zróżnicowany asortyment potraw i napojów, do wyboru według karty jadłospisowej,
- bary – zakłady gastronomiczne przeważnie samoobsługowe, prowadzące działalność zbliżoną do restauracji oraz serwujące zazwyczaj ograniczony zestaw potraw i towarów popularnych; są to między innymi: jadłodajnie oraz bary uniwersalne, przekąskowe, mleczne, restauracyjne (bistra) i szybkiej obsługi; do tej grupy zakładów zaliczane są także kawiarnie, herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie i podobne placówki,
- stołówki – zakłady zbiorowego żywienia zapewniające przede wszystkim określonym grupom konsumentów zbiorowe posiłki, głównie w postaci obiadów, a także śniadań i kolacji,
- punkty gastronomiczne – placówki prowadzące ograniczoną działalność gastronomiczną, takie jak smażalnie, lodziarnie, pijalnie, bufety itp.

Należy podkreślić, że wśród stołówek i punktów gastronomicznych są także placówki działające w zakładach pracy, szkołach i innych instytucjach. Obsługują one głównie pracowników, uczniów i studentów; tylko wyjątkowo żywią osoby z zewnątrz. Tego typu placówek nie można zaliczyć do gastronomii turystycznej.

Przychody z działalności gastronomicznej, liczone łącznie z podatkiem VAT, obejmują wpływy uzyskane ze sprzedaży towarów handlowych zakupionych i odsprzedanych w niezmienionej postaci, w tym napojów alkoholowych; produktów gastronomicznych oraz wyrobów kulinarnych, ciastkarskich i innych wytworzonych na własne potrzeby, a także wpływy ze sprzedaży usług szatniarskich, z przechowalni bagażu, z parkingów, z działalności rozrywkowej itp.

Warto przypomnieć, że stan gastronomii w obiektach turystycznych wynika także z wymagań kategoryzacyjnych, które określają zakres minimalnego wyposażenia bazy noclegowej w placówki żywieniowe. Jeśli chodzi o zakłady gastronomiczne, to zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym do ustawy o usługach turystycznych, hotele i motele od trzech do pięciu gwiazdek muszą mieć co najmniej jedną restaurację oraz aperitif bar lub bar kawowy. W obiektach trzygwiazdkowych dopuszcza się brak restauracji, jeśli tego rodzaju zakład znajduje się w pobliżu (do 200 m). W hotelach i motelach dwugwiazdkowych wymagany jest aperitif bar lub bar kawowy, podobnie jak w pensjonatach 3-5-gwiazdkowych. Zakład gastronomiczny powinny mieć także kempingi czterogwiazdkowe. W domach wycieczkowych I kategorii niezbędna jest restauracja, a w obiektach II kategorii – jadłodajnia lub bar szybkiej obsługi. Jadłodajnia wymagana jest też w schroniskach.

Wypada przypomnieć, że w Polsce nie ma obowiązku kategoryzacji placówek żywieniowych. Polskie Zrzeszenie Hoteli wprowadziło własny system dobrowolnej rekomendacji zakładów hotelowych i gastronomicznych, oparty na punktowej ocenie działalności obiektów hotelarskich. Rekomendacją, która jest ważna na okres dwóch lat, mogą być również objęte samodzielnie funkcjonujące placówki gastronomiczne. Według stanu na koniec 2002 roku, rekomendacje wydane przez Konwent PZH miało 66 hoteli z restauracjami i jeden samodzielny zakład gastronomiczny.

II. Zasoby bazy gastronomicznej w Polsce

Na koniec 2002 roku w Polsce działało 89,5 tys. stałych i sezonowych placówek gastronomicznych. Najwięcej było barów: 39,1 tys. (43,6%), a następnie punktów gastronomicznych (34,4 tys.; 38,4%). Działalność prowadziło też 8,8 tys. restauracji (9,8%) i 7,3 tys. stołówek (8,1%) (tab. 1[2]).

W strukturze własnościowej usług gastronomicznych co najmniej od 10 lat dominuje sektor prywatny. W omawianym roku zaliczało się do niego 86,4 tys. placówek, czyli 96,5% całej bazy. W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 0,1 punktu więcej. Przewaga własności prywatnej cechowała wszystkie rodzaje placówek żywieniowych: największa bary (98,8%), najniższa zaś stołówki (76,1%). W odniesieniu do restauracji i punktów gastronomicznych udział ten wynosił odpowiednio 98,2% i 97,8%.

Rys. 1. Struktura bazy gastronomicznej w 2002 roku

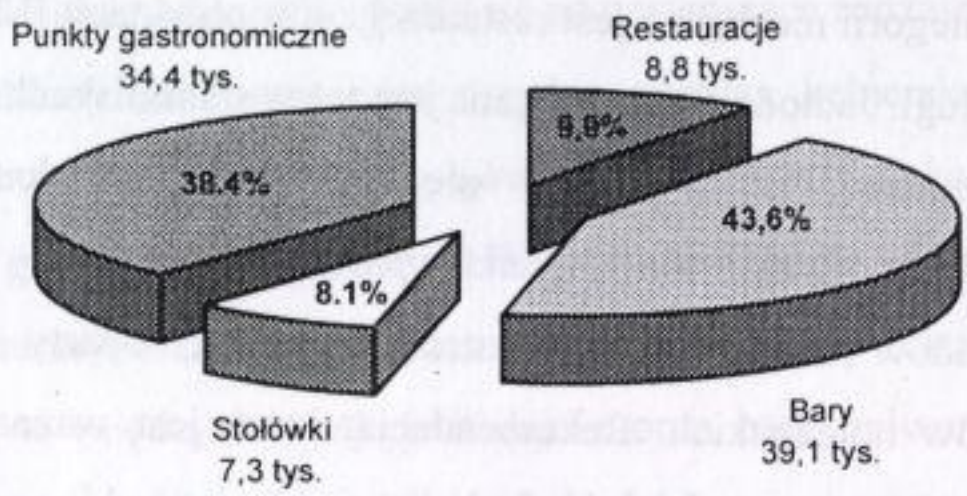

W ostatnich kilku latach obserwujemy stały, choć zróżnicowany pod względem wielkości i intensywności rozwój sieci gastronomicznej w Polsce. W porównaniu z rokiem 2000 ogólna liczba placówek gastronomicznych zwiększyła się o 5 197 (2,9%). Najwyższy przyrost, o 2 622 zakłady (7,2%), dotyczył barów, po nich zaś – punktów gastronomicznych (2 041; 6,3%). Znacznie mniej przybyło restauracji (294; 3,5%) oraz stołówek (240; 3,4%).

W całym 2002 roku odnotowano niższą dynamikę rozwojową niż rok wcześniej. Liczba placówek wzrosła o 2 519 (2,9%), w tym najbardziej barów: o 1 361 (3,6%) oraz punktów gastronomicznych: o 995 (3,0%). Liczba restauracji wzrosła o 88 (1,0%), a stołówek – o 75 (1,0%). Zwraca uwagę wciąż rosnąca przewaga barów w sieci usług żywieniowych.

[2] Wszystkie tabele znajdują się na końcu tekstu.

Z roku na rok rozwija się gastronomia prywatna. W 2001 roku przybyło 5 121 prywatnych placówek (6,7%), a rok później – 3 358 (3,1%). Jednocześnie malał udział sektora publicznego, w którym liczba placówek zmniejszyła się w ciągu ostatnich dwóch lat o 194 (5,8%). W samym 2002 roku ubytek ten był niewielki: tylko o 39 placówek (1,2%).

Na podstawie wstępnych oszacowań GUS można określić, że ogólne przychody z działalności gastronomicznej, wyrażone w cenach bieżących, osiągnęły w 2002 roku sumę około 16 623,4 mln zł. W kwocie tej najwyższy udział miały przychody z produkcji gastronomicznej: 8 644,2 mln zł i 52,0%. Przychody ze sprzedaży towarów handlowych wyniosły 7 206,7 mln zł (43,4%), a z pozostałej działalności – 772,5 mln (4,6%). W zakresie sprzedaży towarów najwięcej wpływów przyniosły napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe: 4 468,7 mln zł i 62,0%. Stanowiło to 26,9% wszystkich przychodów, a więc o 0,2 punktu mniej niż rok wcześniej (tab. 2).

Rys. 2. Struktura przychodów z działalności gastronomicznej w 2002 roku

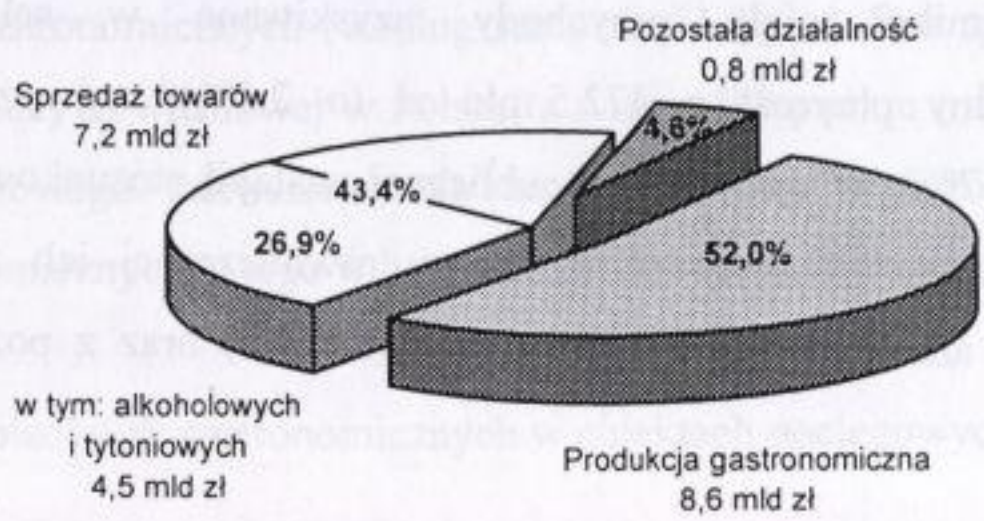

W sektorze prywatnym przychody z gastronomii wyniosły 15 933,6 mln zł i stanowiły 95,9% przychodów ogółem (o 0,1 punktu więcej niż w roku poprzednim). Udział ten był różny w poszczególnych rodzajach działalności: w sprzedaży towarów handlowych osiągał aż 97,7%, w produkcji gastronomicznej – 94,5%, a w pozostałej działalności – 94,0%. Najwyższy był jednak w sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (98,1 %).

W latach 2001-2002 ogólna wartość roczna przychodów z działalności gastronomicznej zwiększyła się o 1 272,4 mln zł (8,0%). W produkcji gastronomicznej odnotowano zwyżkę wynoszącą 903,7 mln, w sprzedaży towarów handlowych – 239,7 mln, a w pozostałej działalności – 99,0 mln. Najwyższe wskaźniki dotyczyły jednak tzw. pozostałej działalności (wzrost o 14,7%) oraz produkcji gastronomicznej (wzrost o 11,7%). W mniejszym stopniu, bo w granicach 3-4%, wzrosły przychody ze sprzedaży zarówno towarów ogółem, jak artykułów alkoholowych i tytoniowych. W okresie tym przychody ogółem w gastronomii prywatnej

zwiększyły się o 1 321,2 mln zł, a więc o 9,0%. W sektorze publicznym odnotowano ich spadek o 78,8 mln zł (10,3%).

Rok 2002 różnił się od poprzedniego niższymi wskaźnikami przychodów, których ogólna wartość wzrosła o 326,6 mln zł, czyli o 2,0%. W produkcji gastronomicznej nastąpiło zwiększenie przychodów o 213,1 mln zł, w pozostałej zaś działalności – o 16,1 mln. Przychody ze sprzedaży towarów wzrosły o 97,4 mln zł, w tym ze sprzedaży artykułów alkoholowych i tytoniowych – o 55,6 mln. Mniejsze były też różnice w dynamice przychodów z poszczególnych rodzajów działalności: w produkcji gastronomicznej był to wzrost o 2,5%, w pozostałej działalności – 2,1%, a w sprzedaży towarów – 1,4%; najniższy odnotowano w sprzedaży artykułów alkoholowych i tytoniowych (1,3%). Warto zauważyć, że spadkom wskaźników uzyskiwanych przychodów odpowiadały niższe wskaźniki przyrostu placówek gastronomicznych. Na podkreślenie zasługuje też największa zwyżka przychodów osiąganych z własnej produkcji gastronomicznej, co ogólnie dobrze świadczy o funkcjonowaniu tej dziedziny usług.

Podobną dynamikę miały przychody uzyskiwane w sektorze prywatnym, który odnotował ogólny przyrost o 372,5 mln zł (o 2,1%); najwyższy – z produkcji gastronomicznej (o 2,7%). W gastronomii publicznej nastąpił stosunkowo niewielki spadek przychodów, wynoszący 0,9 mln zł (0,1%), przy równoczesnej ich zwyżce w zakresie sprzedaży artykułów alkoholowych i tytoniowych (o 1,5%) oraz z pozostałej działalności (o 1,8%).

III. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych

W obsłudze ruchu turystycznego znaczący segment usług żywieniowych stanowią zakłady i punkty gastronomiczne w obiektach noclegowych. Zazwyczaj podnoszą one atrakcyjność usługową i dochodowość bazy hotelarskiej. W Polsce, jeśli uwzględnić całą bazę recepcyjną, przeciętnie jednemu obiektowi noclegowemu odpowiada jedna hotelarska placówka gastronomiczna, co w Europie jest raczej wskaźnikiem niskim. Średnio na jedną taką placówkę przypada około 1 780 osób korzystających z bazy turystycznej. Zmniejszaniu się zasobów bazy noclegowej towarzyszy kurczenie się sieci hotelarskich placówek żywieniowych.

1. Struktura rodzajowa placówek gastronomicznych

W 2002 roku w całej bazie noclegowej (tab. 3), liczącej 7 948 obiektów, działało łącznie 8 001 placówek gastronomicznych (według stanu na 31 lipca). Szacuje się, że stanowiło to około 8,9% całej bazy żywieniowej w Polsce, a więc o 0,7 punktu mniej niż rok wcześniej. W obiektach zbiorowego zakwaterowania znajdowała się większość (7 789) zakładów i punktów gastronomicznych, z tego w hotelach i podobnych obiektach – 30,3%.

Rys. 3. Struktura placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych w 2002 roku

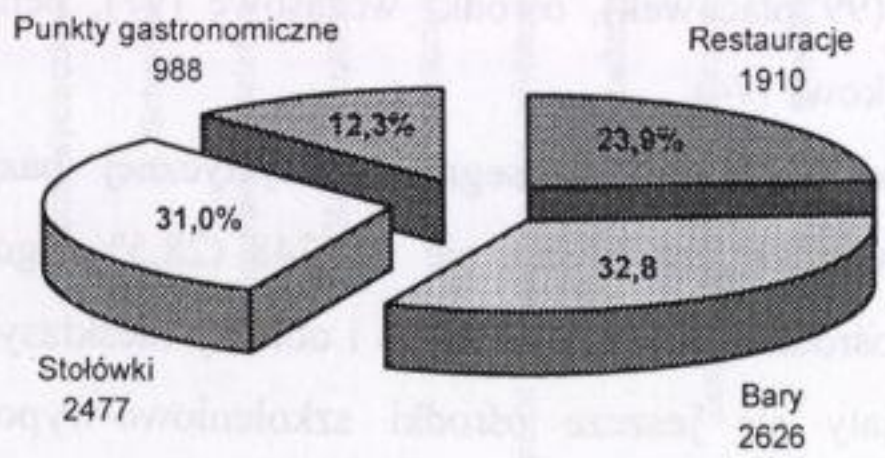

Ogólnie najwięcej było barów i kawiarni: 2 626, 32,8% wszystkich hotelarskich placówek gastronomicznych. Niewiele ustępowały im stołówki, w liczbie 2 477 zakładów (31,0%). Restauracje, których było 1 910, stanowiły 23,9% całej turystycznej bazy żywieniowej. Najmniej liczne punkty gastronomiczne (988) to 12,3% wszystkich placówek (tab. 4).

Charakterystyczne są relacje między całą bazą żywieniową a placówkami gastronomicznymi w obiektach noclegowych. Restauracje hotelarskie stanowiły 21,7% ogólnej liczby tych placówek w kraju. Największy jednak udział miały stołówki hotelarskie:

wynosił on 34,2% ogólnej liczby stołówek w Polsce. W znacznie niższym stopniu w całości zasobów partycypowały działające w bazie noclegowej bary, a zwłaszcza punkty gastronomiczne. W pierwszym wypadku ich udział wynosił 6,7%, w drugim – zaledwie 2,9%.

Szczególną rolę w obsłudze ruchu turystycznego odgrywają restauracje i bary, gdyż są to zakłady powszechnie dostępne, całodzienne, oferujące podstawowe wyżywienie z bogatym jadłospisem i możliwością wyboru dań. W grupie barów ujmowane są także kawiarnie i placówki podobne, które mają zazwyczaj inny profil usługowy. Oba segmenty liczyły 4 536 zakładów, a więc prawie 55% ich ogólnego stanu. Tego typu baza żywieniowa jest charakterystyczna dla hoteli i podobnych obiektów, które razem skupiały ponad 47% jej zasobów. Warto zaznaczyć, że w hotelach i motelach występowały tylko restauracje oraz bary i kawiarnie.

Placówki gastronomiczne towarzyszące poszczególnym segmentom bazy turystycznej są wyraźnie zróżnicowane liczbowo i rodzajowo. Placówki te funkcjonowały we wszystkich rodzajach obiektów noclegowych, lecz w hotelach i motelach nie działały stołówki i punkty gastronomiczne, restauracji zaś nie było przy kwaterach agroturystycznych. Zasobnością w gastronomię wyróżniały się hotele i ośrodki wczasowe (każde po 21,9% ogólnej liczby placówek), a następnie obiekty niesklasyfikowane (15,8%). Ponadto odsetkami powyżej 5% cechowały się jeszcze ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i pensjonaty.

Restauracji było najwięcej w hotelach (52,6%), ale już o wiele mniej w obiektach niesklasyfikowanych (20,3%). Inne rodzaje bazy noclegowej wyróżniające się liczbą restauracji to: motele (99 placówek), ośrodki wczasowe (97), pensjonaty (93) i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (74).

Bary i kawiarnie, najliczniejszy segment turystycznej bazy żywieniowej, także przeważały w hotelach, gdzie znajdowało się ich 748 (28,5% ogółu). Dość dużo takich zakładów miały także ośrodki wczasowe (19,9%) i obiekty niesklasyfikowane (15,5%). Pod tym względem wybijały się jeszcze ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, pensjonaty i zespoły domków turystycznych: w każdej z tych grup placówek znajdowało się ponad 100 barów i kawiarni.

Stołówki, najbardziej popularny po barach rodzaj gastronomii, to domena ośrodków wczasowych, w których funkcjonowały 884 tego rodzaju zakłady (35,7% ogólnej liczby). Połowa takich ośrodków oferowała usługi żywieniowe w stołówkach. Dość dużo stołówek było także w obiektach niesklasyfikowanych (335) i w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (326). Większą liczbą stołówek (ponad 100) wyróżniały się ponadto: pensjonaty, ośrodki kolonijne i zakłady uzdrowiskowe oraz kwatery agroturystyczne

i schroniska młodzieżowe –. obiekty nastawione zwłaszcza na obsługę turystyki grupowej i zorganizowanej o charakterze turnusowym.

Punkty gastronomiczne, znaczące uzupełnienie zwłaszcza sezonowej gastronomii hotelarskiej, działały najczęściej w ośrodkach wczasowych (244 placówki) oraz w zespołach domków turystycznych (139) i obiektach niesklasyfikowanych (136). Dość dużo było ich także na kempingach i polach biwakowych. Jak więc widać, placówki tego rodzaju często towarzyszyły obiektom funkcjonującym zazwyczaj w okresie letnim.

Rys. 4. Struktura placówek gastronomicznych według rodzajów obiektów noclegowych w 2002 roku

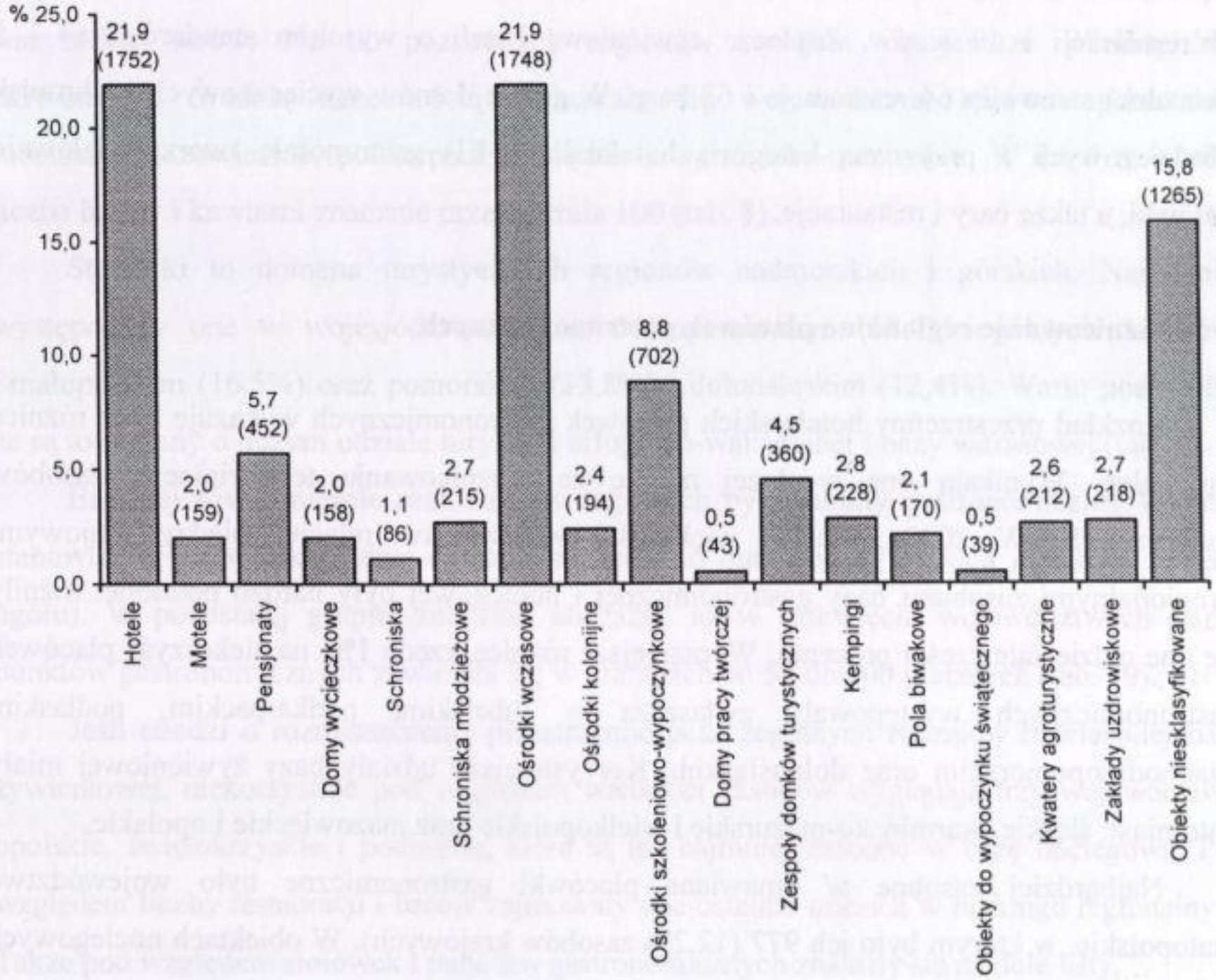

W nawiasie liczba placówek gastronomicznych.

W objętej kategoryzacją bazie noclegowej, liczącej ogółem 2 165 obiektów, działalność prowadziło łącznie 2 449 placówek gastronomicznych. Restauracje stanowiły 43,3%, a bary i kawiarnie – 39,2% łącznej liczby placówek. Te dwa rodzaje zakładów tworzyły trzon usług żywieniowych w obiektach kategoryzowanych. Znacznie mniej było stołówek (11,6%), a jeszcze mniej punktów gastronomicznych (5,9%). Wyróżniającą się grupę tworzyły

placówki znajdujące się w obiektach trzy- i dwugwiazdkowych (odpowiednio 32,4% i 27,8%) oraz jednogwiazdkowych (20,2%), co wynikało z liczebności tej bazy. Z podobnego powodu wyraźnie przeważały placówki żywieniowe w obiektach „gwiazdkowych" (86,8%), a w nich restauracje i bary. Powyższe dane należy uzupełnić informacją, że 515 placówek znajdowało się w obiektach noclegowych będących dopiero w trakcie kategoryzacji: dotyczyło to 211 restauracji, 169 barów i 85 stołówek. W bazie kategoryzowanej zwraca uwagę to, że na każde 10 obiektów noclegowych przypadało 14 placówek gastronomicznych (tab. 5).

Kategoryzowane hotele i podobne obiekty miały łącznie 2 166 placówek żywieniowych. Dominowały tam restauracje i bary, a stołówki i punkty gastronomiczne były jedynie w pensjonatach. W hotelach działały 863 restauracje oraz 648 barów i kawiarni, w motelach – 80 restauracji i 49 barów. Zaplecze żywieniowe hoteli o wysokim standardzie (4 i 5 gwiazdek) stanowiły 64 restauracje i 63 bary. W grupie domów wycieczkowych i schronisk młodzieżowych z przyznaną kategorią hotelarską (I-III) gastronomię tworzyły głównie stołówki, a także bary i restauracje.

2. Zróżnicowanie regionalne placówek gastronomicznych

Rozkład przestrzenny hotelarskich placówek gastronomicznych wykazuje duże różnice regionalne. Wynikają one w dużej mierze ze zróżnicowania terytorialnego zasobów noclegowych. W 2002 roku w większości województw relacje między krajowymi a regionalnymi zasobami bazy gastronomicznej i noclegowej były bardzo podobne: różniły się one o dziesiąte części procentu. Wyraźniejsze różnice, rzędu 1%, na niekorzyść placówek gastronomicznych występowały zwłaszcza w lubelskim, podkarpackim, podlaskim i zachodniopomorskim oraz dolnośląskim. Korzystniejsze udziały bazy żywieniowej miały natomiast: śląskie, warmińsko-mazurskie i wielkopolskie oraz mazowieckie i opolskie.

Najbardziej zasobne w omawiane placówki gastronomiczne było województwo małopolskie, w którym było ich 977 (12,2% zasobów krajowych). W obiektach noclegowych tego regionu działały 204 restauracje, 301 barów, 409 stołówek i 63 punkty gastronomiczne. Niewiele ustępowało mu zachodniopomorskie, z 948 placówkami (11,8%). Zbliżoną grupę tworzyły województwa: dolnośląskie (888), pomorskie (874) i wielkopolskie (802), każde z udziałem co najmniej 10-procentowym. Były to zarazem regiony o największej bazie noclegowej. Wyraźnie odbiegały od nich pozostałe województwa, w których liczba placówek nie przekraczała 500. Ubogie w gastronomię hotelarską były zwłaszcza: opolskie (117) i świętokrzyskie (154), mimo że ostatnio odnotowały przyrost bazy żywieniowej (tab. 6).

Inaczej wyglądało rozmieszczenie restauracji w regionach. W tym wypadku zachodziły wyraźne korelacje z rozmieszczeniem hoteli. Przodowało województwo wielkopolskie z 238 zakładami (12,4% ogólnej liczby). Bogate w restauracje były też dolnośląskie (11,8%) i małopolskie (10,7%), oba liczące po ponad 200 takich placówek. Średnią grupę – powyżej 100 zakładów – tworzyły województwa: pomorskie, mazowieckie, śląskie, warmińsko-mazurskie i zachodniopomorskie. Mało natomiast restauracji było w opolskim, podlaskim i świętokrzyskim, podobnie jak barów (tab. 7).

Pod względem liczby barów i kawiarni wyróżniało się województwo małopolskie, liczące najwięcej takich zakładów: (301; 11,5% zasobów krajowych). Niewiele odbiegały od niego: dolnośląskie, zachodniopomorskie i pomorskie. Każde z nich skupiało po około 11% wszystkich barów. Na tle pozostałych regionów wybijała się jeszcze Wielkopolska (236 barów). Średnią liczebnością cechowały się województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, mazowieckie, podkarpackie, śląskie i warmińsko-mazurskie. W każdym z nich liczba barów i kawiarni znacznie przekraczała 100 (tab. 8).

Stołówki to domena turystycznych regionów nadmorskich i górskich. Najliczniej występowały one w województwach: zachodniopomorskim (18,4% ogólnych zasobów) i małopolskim (16,5%) oraz pomorskim (13,8%) i dolnośląskim (12,4%). Warto podkreślić, że są to regiony o dużym udziale turystyki urlopowo-wakacyjnej i bazy wczasowej (tab. 9).

Bardziej równomiernie rozłożone w regionach były punkty gastronomiczne. Wyjątek stanowiła Wielkopolska, gdzie działało stosunkowo dużo, bo 191 takich placówek (19,3% ogółu). W pozostałej grupie, znacznie uboższej, aż w dziewięciu województwach liczba punktów gastronomicznych zawierała się w granicach od 50 do 100 placówek (tab. 10).

Jeśli chodzi o rozmieszczenie przestrzenne poszczególnych rodzajów hotelarskiej bazy żywieniowej, niekorzystnie pod względem wielkości zasobów wyglądają trzy województwa: opolskie, świętokrzyskie i podlaskie, które są też najmniej zasobne w bazę noclegową. Pod względem liczby restauracji i barów zajmowały one ostatnie miejsca w rankingu regionalnym. Także pod względem stołówek i punktów gastronomicznych znalazły się na dole listy.

Warto także prześledzić hotelarską bazę żywieniową w układzie makroregionalnym. W dwóch województwach nadmorskich działały 1 822 placówki (22,8% ogółu). Pięć południowych województw z terenami górskimi skupiało 2 834 placówki (35,4%), a województwa typowo pojezierne: kujawsko-pomorskie, lubuskie, podlaskie, warmińsko-mazurskie i wielkopolskie, miały ich 2 151 (26,9%). W pozostałych regionach znajdowały się 1 194 zakłady i punkty gastronomiczne (14,9%).

Rys. 5. Struktura placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

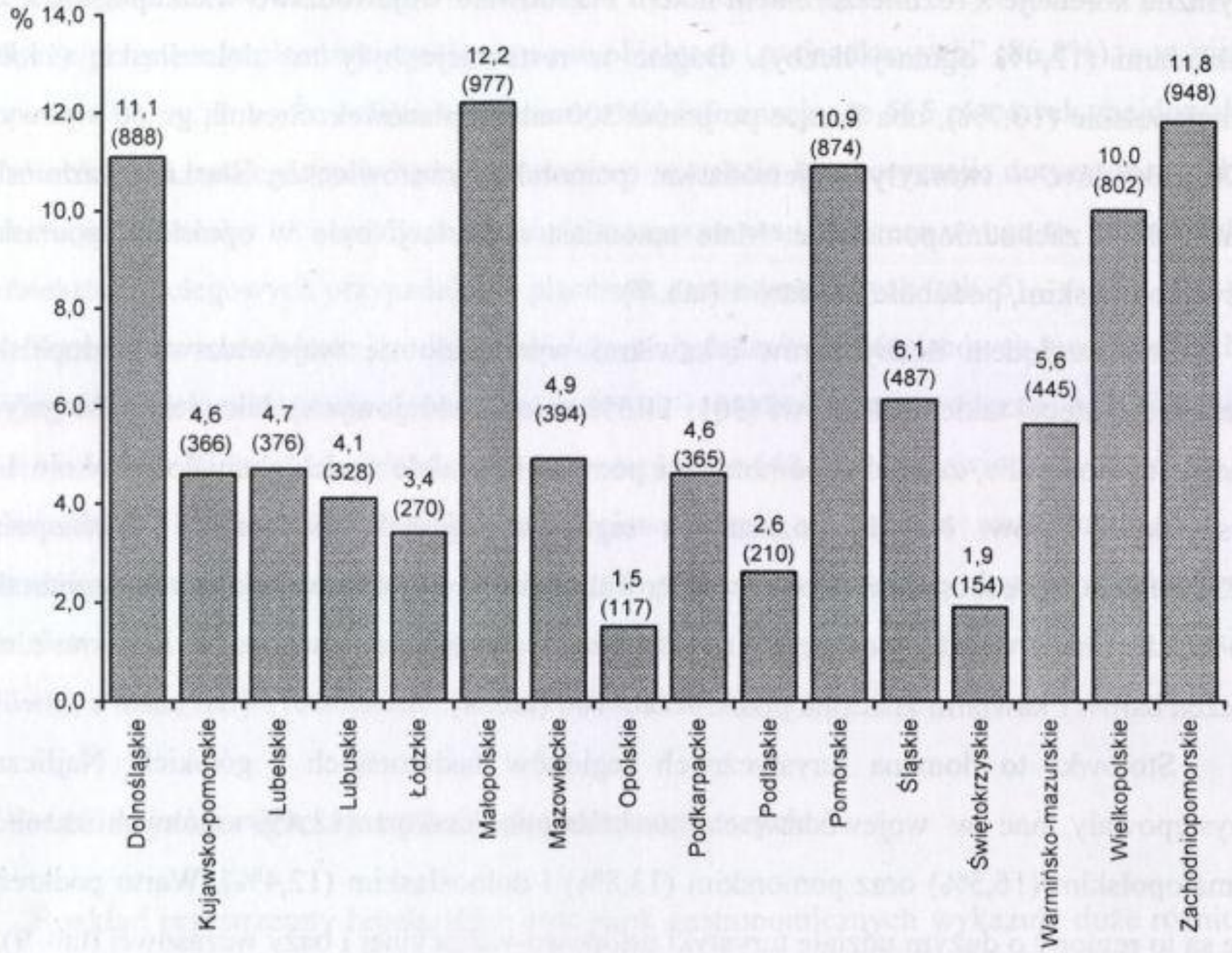

W nawiasie liczba placówek gastronomicznych.

W omawianych makroregionach różnie kształtowały się relacje między poszczególnymi usługami żywieniowymi. Nad morzem i w górach stołówki przeważały nad barami i restauracjami; na pojezierzach najwięcej było barów i kawiarni, którym z kolei ustępowały restauracje, im zaś – stołówki. Jeśli uwzględnić tylko hotele i podobne obiekty, to w makroregionie nadmorskim prowadziły w nich działalność gastronomiczną 342 placówki, w makroregionie pojeziernym – 630, w górskim zaś najwięcej, bo 925.

3. Przekrój podmiotowy placówek gastronomicznych

Statystyka publiczna wyróżnia dwie grupy hotelarskich placówek gastronomicznych: własne i obce. Do własnych zakładów i punktów gastronomicznych zalicza się te, które są prowadzone przez podmioty gospodarcze świadczące usługi noclegowe i żywieniowe w obiekcie turystycznym. Za obce są uważane placówki prowadzone przez podmiot nie będący właścicielem ani gestorem obiektu noclegowego. Posiadanie własnych zakładów

żywieniowych można ogólnie uznać za zjawisko korzystne ekonomicznie, gdyż gastronomia zazwyczaj podnosi dochodowość obiektów hotelarskich. Często też przyczynia się do lepszego wykorzystania miejsc recepcyjnych.

W 2002 roku, podobnie jak w poprzednim, przeważały placówki gastronomiczne prowadzone we własnym zakresie: łącznie było ich 6 025, co stanowiło 75,3% ogólnej liczby. Największy udział gastronomii własnej występował w stołówkach i wynosił 87,8%. W restauracjach było 79,6% własnych placówek, a w barach – 73,3%. Wyjątek stanowiły punkty gastronomiczne, spośród których większość należała do podmiotów obcych (58,9%).

W większości rodzajów bazy noclegowej przeważała gastronomia własna: zwłaszcza. w motelach i pensjonatach, gdzie było ponad 90% takich placówek. Wysokimi jej udziałami, powyżej 80%, odznaczały się też schroniska, ośrodki kolonijne, hotele, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i zakłady uzdrowiskowe. Placówki obcych gestorów przeważały, choć nie tak już wyraźnie, w schroniskach młodzieżowych, zespołach domków turystycznych, ośrodkach do wypoczynku świątecznego oraz na kempingach i polach biwakowych, a więc w obiektach o wyraźnie sezonowym charakterze (tab. 11).

Bardziej szczegółowe analizy wykazują wysokie, ponad 90-procentowe udziały własnych placówek wśród restauracji mieszczących się w zakładach uzdrowiskowych, motelach i pensjonatach; barów i kawiarni – w schroniskach i motelach; stołówek – w domach pracy twórczej, schroniskach, pensjonatach, kwaterach agroturystycznych, ośrodkach kolonijnych i obiektach niesklasyfikowanych. Zwraca uwagę, że stołówki własne jako jedyne w całej bazie żywieniowej osiągały przewagę we wszystkich rodzajach obiektów noclegowych z wyjątkiem ośrodków do wypoczynku świątecznego, gdzie stanowiły połowę ogólnej liczby.

W nieco innym wymiarze kształtowały się relacje w tych obiektach hotelarskich, które przodowały pod względem zasobności w poszczególne rodzaje placówek gastronomicznych. W hotelach, liczących najwięcej restauracji, udział własnych placówek wynosił 85,3%, w grupie obiektów niesklasyfikowanych zaś – 79,6%. Bary własnego prowadzenia, najliczniej występujące w hotelach i ośrodkach wczasowych, stanowiły tam odpowiednio 84,0% i 70,0%. W ośrodkach wczasowych, w których najczęściej działają stołówki, udział ten był wyższy: wynosił 87,8%, a w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych i obiektach niesklasyfikowanych osiągał 92,6% i 90,1%. Warto podkreślić, że udziały własnych usług restauracyjnych i stołówkowych w poszczególnych rodzajach bazy turystycznej były stosunkowo najmniej zróżnicowane w porównaniu z innymi rodzajami gastronomii, a w zakresie stołówek – wyjątkowo wysokie, bo aż w siedmiu przypadkach przekraczały 90%.

Przewaga placówek prowadzonych przez obce podmioty zaznaczała się zwłaszcza w grupie punktów gastronomicznych, co było widoczne w odniesieniu do większości rodzajów bazy noclegowej, a zwłaszcza schronisk młodzieżowych, zespołów domków turystycznych, ośrodków do wypoczynku świątecznego i ośrodków wczasowych. W grupie restauracji przewaga placówek obcych gestorów występowała w schroniskach młodzieżowych, ośrodkach do wypoczynku świątecznego, zespołach domków turystycznych, ośrodkach wczasowych i na polach biwakowych. Wyższymi udziałami obcych barów cechowały się schroniska młodzieżowe, kwatery agroturystyczne i zespoły domków turystycznych

W poszczególnych województwach udziały własnych placówek gastronomicznych wahały się od 55% do 86%, przy średniej dla kraju wynoszącej 75%. Najwyższe wskaźniki, powyżej 80%, osiągały regiony: Dolny Śląsk, Śląsk, Małopolska i Pomorze, najniższym zaś charakteryzowała się Wielkopolska (55,7%). Wartości wyraźnie niższe od średniej krajowej cechowały ponadto województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie i opolskie. We wszystkich regionach przeważały własne restauracje, bary i stołówki. W większości województw, z wyjątkiem lubelskiego i wielkopolskiego, najwyższe udziały placówek własnych osiągały stołówki, zwłaszcza w dolnośląskim, łódzkim, małopolskim i śląskim: w każdym powyżej 90% (tab. 12).

Jeśli chodzi o punkty gastronomiczne, aż w dziewięciu województwach przeważały placówki należące do obcych podmiotów: przede wszystkim w opolskim, łódzkim i wielkopolskim. Z pozostałych najwyższym udziałem punktów gastronomicznych prowadzonych we własnym zakresie wyróżniało się dolnośląskie (62,7%).

4. Zmiany w okresie 2001-2002

Na początku stulecia, jak wykazuje statystyka publiczna, wystąpiły tendencje regresywne jeśli chodzi o ogólny stan liczbowy turystycznej bazy noclegowej i związane z nią usługi żywieniowe. Od lipca 2000 roku do lipca 2002 roku liczba placówek gastronomicznych zmalała o 674, a więc o 7,9%. Ubytki dotyczyły głównie stołówek (16,0%) i punktów gastronomicznych (16,1%), w mniejszym zaś stopniu barów (4,9%). Dość znacznie natomiast, bo o 6,8% zwiększyła się liczba restauracji, które stanowiły najbardziej rozwojowy segment hotelarskiej bazy żywieniowej. Zmiany te wynikały częściowo z ogólnych przekształceń zachodzących w bazie noclegowej, a zwłaszcza z redukcji ośrodków wczasowych i przyrostu liczby hoteli. W tym samym okresie zasoby noclegowe w Polsce zmniejszyły się o 678 obiektów, a więc także o 7,9% (tab. 13).

Zjawiska spadkowe i wzrostowe występowały również w okresie od lipca 2001 do lipca 2002, kiedy ogólna liczba placówek spadła o 318 (3,8%); wzrosła jedynie liczba restauracji: o 51 (2,7%). Ubyło 67 barów (2,5%), 203 stołówki (7,6%) i 99 punktów gastronomicznych (9,1%).

Placówek gastronomicznych ubyło w większości rodzajów bazy noclegowej. Ogólny przyrost dotyczył tylko hoteli, ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych, obiektów do wypoczynku świątecznego i zakładów uzdrowiskowych. Restauracji przybyło zwłaszcza w hotelach i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych. Ponadto niewielki wzrost ich liczby, o kilka zakładów, nastąpił w grupach pensjonatów, ośrodków wczasowych i kolonijnych, domów pracy twórczej, obiektów do wypoczynku świątecznego oraz pól biwakowych (tab. 14).

Liczba barów i kawiarni wzrosła przede wszystkim w hotelach i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych oraz w schroniskach, obiektach do wypoczynku świątecznego i na polach biwakowych. Stołówek przybyło w schroniskach młodzieżowych, zakładach uzdrowiskowych, obiektach do wypoczynku świątecznego oraz na polach biwakowych. Liczba punktów gastronomicznych zwiększyła się w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych oraz pensjonatach, schroniskach młodzieżowych i obiektach do wypoczynku świątecznego.

Niewielkie, lecz korzystne zmiany nastąpiły w ogólnej strukturze placówek gastronomicznych. W okresie 2001-2002 udział restauracji w całości zasobów zwiększył się o 1,5%, a barów – o 0,4%; zmalał natomiast odsetek stołówek (o 1,2%) i punktów gastronomicznych (o 0,8%).

Nieznaczne zmiany nastąpiły w strukturze podmiotowej. Ogólna liczba placówek własnych zmalała o 256, lecz ich udział w całości bazy zmniejszył się o 0,2 punktu. Ubyły też 62 placówki prowadzone przez podmioty obce. Udziały gastronomii własnej zwiększyły się jedynie w restauracjach (o 0,8%), pozostały bez zmian w barach, spadły w stołówkach (o 0,3%) i punktach gastronomicznych (o 3,1%).

W większości regionów widoczne były zjawiska regresywne. W omawianym okresie 2001-2002 ogólny stan liczbowy placówek gastronomicznych pogorszył się w jedenastu województwach. Największe ubytki zanotowano w śląskim (92 placówki), a następnie w kujawsko-pomorskim (61), pomorskim (57) i małopolskim (49). Tylko w pięciu województwach: lubelskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim i świętokrzyskim, przybyło placówek gastronomicznych – najwięcej na Lubelszczyźnie (26) i Mazowszu (22) (tab. 15).

Różnice między regionami widać również przy rozpatrywaniu zmian w poszczególnych rodzajach bazy żywieniowej. W dziewięciu województwach nastąpił przyrost liczby restauracji, a w sześciu – jej spadek. Wzrost dotyczył między innymi dolnośląskiego, małopolskiego, podkarpackiego i zachodniopomorskiego, największe ubytki zaś – kujawsko-pomorskiego i opolskiego. Barów i kawiarni przybyło w ośmiu województwach, stołówek – w sześciu, a punktów gastronomicznych – tylko w trzech. Warto zwrócić uwagę, że w kujawsko-pomorskim, łódzkim i śląskim redukcji ulegały zasoby we wszystkich czterech grupach placówek gastronomicznych. Zmiany w większości regionów były nieduże, znaczniejsze różnice wystąpiły zwłaszcza w odniesieniu do stołówek: w województwie małopolskim ubyło ich 55, w śląskim – 51, a w pomorskim – 43. Najwięcej stołówek przybyło w lubelskim, a punktów gastronomicznych – w opolskim (po 16 placówek).

Oceniając zachodzące zmiany wypada podkreślić rosnący udział restauracji i barów w hotelarskiej bazie żywieniowej oraz kurczenie się sieci stołówek. Świadczy to o korzystnych przemianach, polegających na rozwijaniu powszechnie dostępnych i bardziej urozmaiconych usług, na wzór europejskiej gastronomii turystycznej.

IV. Wyposażenie obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne

W 2002 roku placówki gastronomiczne działały ogółem w 5 014 obiektach noclegowych, które stanowiły 63,1% całej bazy hotelarskiej. Wynika stąd, że 2 934 takie obiekty (czyli 36,9%) nie świadczyły usług żywieniowych. Restauracje znajdowały się w 1 808 obiektach, stanowiących 22,7% całej bazy; bary i kawiarnie działały w 2 334 (29,4%), stołówki – w 2 378 (29,9%), a punkty gastronomiczne – w 721 (9,1%). Średnio na 100 obiektów noclegowych z usługami żywieniowymi przypadało więc 160 placówek gastronomicznych. Dla restauracji wskaźnik ten wynosił 106, dla barów – 113, dla stołówek – 104; najwyższy był dla punktów gastronomicznych: 137. Widać więc, że część obiektów noclegowych dysponowała kilkoma placówkami tego samego rodzaju; dotyczy to zwłaszcza barów i punktów gastronomicznych.

Niektóre rodzaje bazy noclegowej wyróżniały się pod względem zasobności w placówki gastronomiczne. Przodowały tu hotele (1 062 obiekty); niewiele ustępowały im ośrodki wczasowe (983) i obiekty niesklasyfikowane (944), co wiąże się z ich liczebnością. Najlepiej jednak wyposażone, w stu procentach, były pensjonaty, domy wycieczkowe i schroniska, gdyż w każdym tego rodzaju obiekcie działała co najmniej jedna placówka żywieniowa. Bardzo nieznacznie ustępowały im hotele i motele, z 99-procentowym udziałem obiektów z gastronomią, oraz zakłady uzdrowiskowe (95%). Niski stopień wyposażenia cechował natomiast kwatery agroturystyczne (21,2%), a także pola biwakowe, obiekty do wypoczynku świątecznego i schroniska młodzieżowe: tylko co trzeci taki obiekt oferował usługi żywieniowe (tab. 16).

W grupie obiektów noclegowych z restauracjami prymat wiodły hotele. Było ich 945, czyli ponad połowa takich obiektów. Spośród pozostałych liczebnością wyróżniały się jeszcze obiekty niesklasyfikowane (380). Hotele i motele charakteryzowały się najwyższymi, ponad 80-procentowymi wskaźnikami wyposażenia w placówki restauracyjne. Pod tym względem wyróżniały się ponadto pensjonaty (30,7% udziału), a także domy wycieczkowe i obiekty niesklasyfikowane – oba rodzaje ze wskaźnikiem przekraczającym 25%. Zwraca uwagę słabe wyposażenie w restauracje między innymi ośrodków wczasowych (4,9%) i zakładów uzdrowiskowych (2,4%). Dość niskie jest też ono w grupie ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych (13,9%).

Rys. 6. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne w 2002 roku

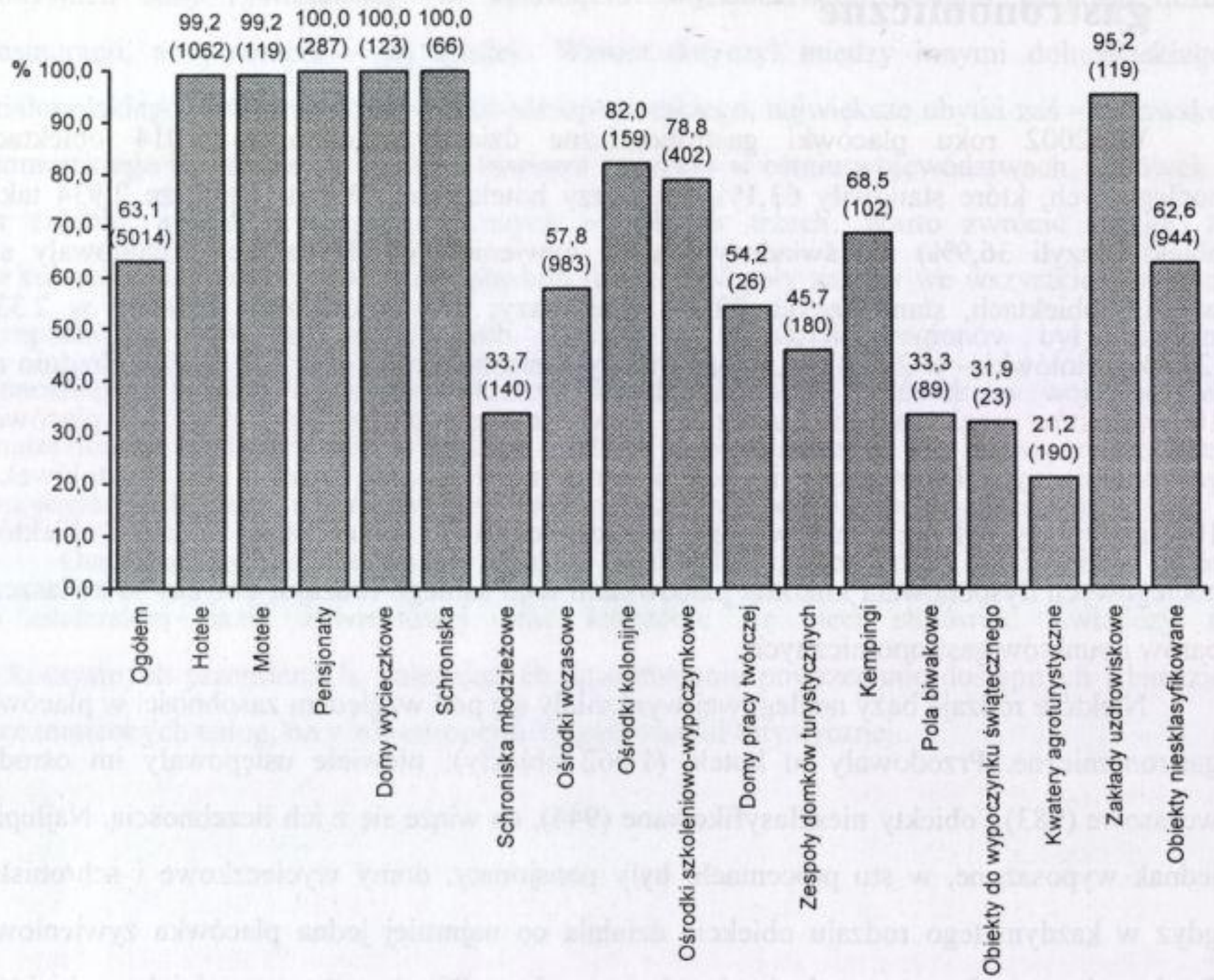

W nawiasie liczba obiektów noclegowych z placówkami gastronomicznymi.

Inaczej przedstawiało się wyposażenie bazy hotelarskiej w bary i kawiarnie. W tym segmencie czołowe miejsce zajmowały także hotele, liczące 660 obiektów. Za nimi plasowały się ośrodki wczasowe (461) i obiekty niesklasyfikowane (374). Ponadto wyróżniały się jeszcze ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i pensjonaty, znacznie mniej jednak liczne. Inaczej kształtował się stopień wyposażenia w bary poszczególnych rodzajów bazy noclegowej. Wprawdzie i tutaj najwyższy wskaźnik wykazywały hotele, jednak kilka rodzajów obiektów wyraźnie przekraczało średnią krajową (29,4%). W grupie tej znajdowały się zakłady uzdrowiskowe, pensjonaty, domy wycieczkowe, motele, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i kempingi; wszystkie z ponad 40-procentowym udziałem obiektów z barami. Znacznie gorzej wypadały natomiast ośrodki wczasowe i obiekty niesklasyfikowane, które znalazły się w grupie ze wskaźnikiem poniżej średniej krajowej.

Specyficzna struktura cechowała bazę hotelarską wyposażoną w stołówki. Najwięcej obiektów ze stołówkami liczyły ośrodki wczasowe (845), a następnie obiekty niesklasyfiko-

wane (326) i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (324). Wysokie udziały obiektów ze stołówkami miały natomiast zakłady uzdrowiskowe (94,4%), ośrodki kolonijne (78,4%) i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (63,5%); w grupie ośrodków wczasowych tylko w co drugim obiekcie działała stołówka. Jak więc widać, uprzywilejowana była baza recepcyjna obsługująca segmenty turystyki o profilu wypoczynkowym i długookresowym.

W charakterystyczny sposób rozkładało się też wyposażenie bazy hotelarskiej w punkty gastronomiczne. Pod względem liczby obiektów przodowały ośrodki wczasowe (162) i obiekty niesklasyfikowane (124). Najwyższy stopień wyposażenia w tego rodzaju gastronomię cechował schroniska (48,5%) i kempingi (30,9%), a następnie zespoły domków turystycznych i pola biwakowe (po ok. 20%). Niskie wskaźniki, poniżej 10%, miały między innymi ośrodki wczasowe i obiekty niesklasyfikowane.

Rys. 7. Wyposażenie obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku

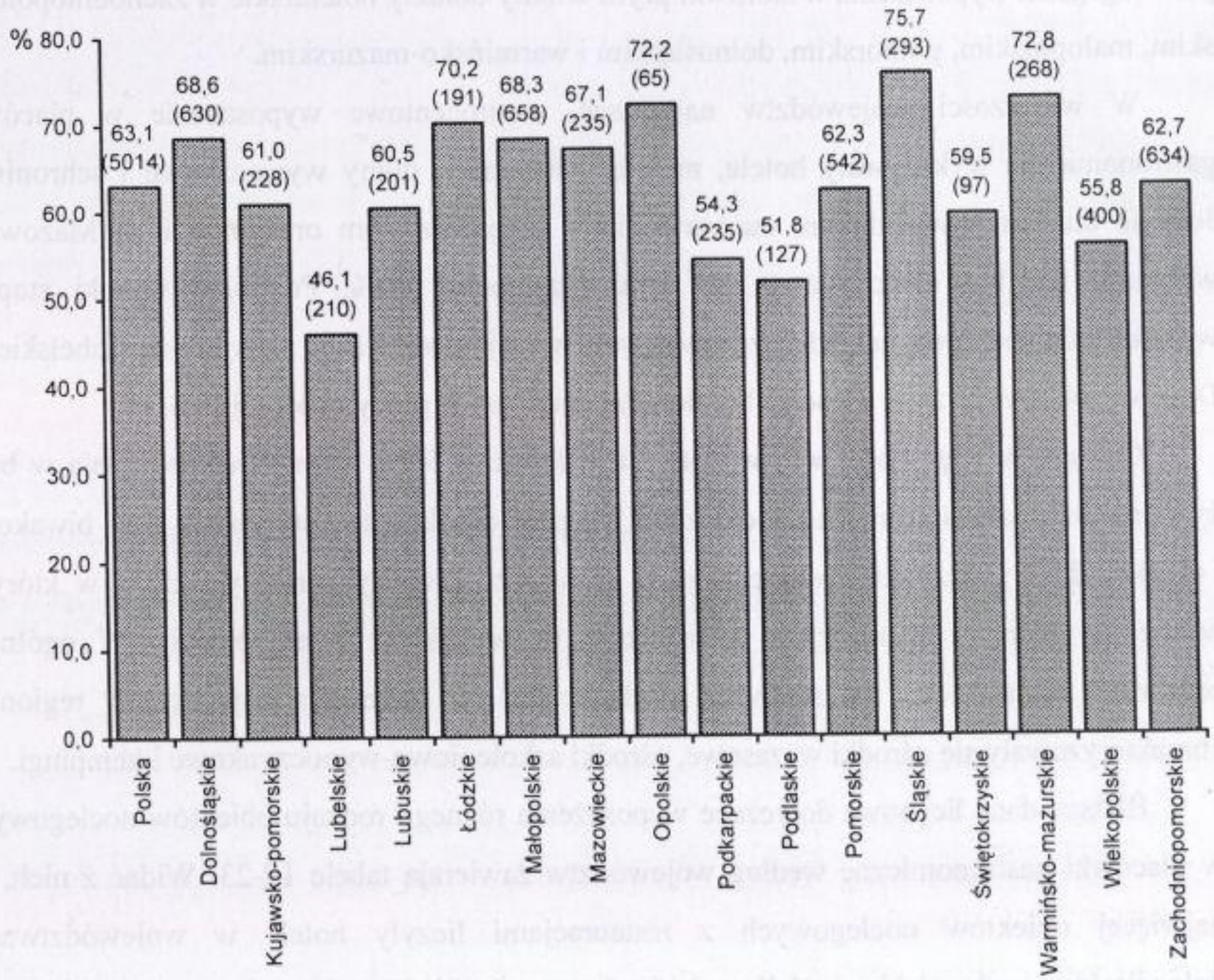

W nawiasie liczba obiektów noclegowych z placówkami gastronomicznymi.

Wyposażenie bazy noclegowej w placówki gastronomiczne przedstawiało zróżnicowany obraz w układzie regionalnym. Do najlepiej wyposażonych należały województwa: śląskie, warmińsko-mazurskie, opolskie i łódzkie, w których ponad 70% obiektów noclegowych oferowało usługi gastronomiczne. Ponadto jeszcze trzy województwa: dolnośląskie, małopolskie i mazowieckie, przekraczały wskaźnik krajowy (63,1%). Warto podkreślić, że w większości województw (15) ponad połowa wszystkich obiektów hotelarskich miała co najmniej jedną placówkę żywieniową. Z pozostałych najgorzej wypadało lubelskie, jako jedyne ze wskaźnikiem poniżej 50% (tab. 17).

W restauracje najlepiej wyposażone były obiekty noclegowe na Mazowszu (38,3%) i Śląsku (34,1%) oraz w województwach: świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, opolskim i wielkopolskim (wszędzie ponad 30%). Zwraca uwagę niska pozycja Pomorza Zachodniego, gdzie tylko 12,1% obiektów miało restauracje. W zakresie barów najkorzystniej prezentowały się województwa: śląskie, warmińsko-mazurskie, opolskie, mazowieckie i łódzkie. Z kolei pod względem wyposażenia w stołówki prym wiodły obiekty hotelarskie w zachodniopomorskim, małopolskim, pomorskim, dolnośląskim i warmińsko-mazurskim.

W większości województw najwyższe, stuprocentowe wyposażenie w placówki gastronomiczne wykazywały hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe i schroniska. Jedynie dla hoteli w łódzkim, mazowieckim i świętokrzyskim oraz moteli na Mazowszu wskaźnik ten był nieco niższy, ale i tu przekraczał 90%. Podobnie wysoki stopień wyposażenia cechował zakłady uzdrowiskowe w województwach, z wyjątkiem lubelskiego. Dość wysoki był także w ośrodkach kolonijnych i domach pracy twórczej (tab. 18).

Ogólnie w większości województw niski (poniżej 50%) odsetek wyposażenia w bazę żywieniową miały schroniska młodzieżowe, zespoły domków turystycznych, pola biwakowe i obiekty do wypoczynku świątecznego, a zwłaszcza kwatery agroturystyczne, w których notuje się jedne z najniższych wskaźników (z wyjątkiem Wielkopolski). W ogólnym przekroju widać też, że średnimi wielkościami w przeważającej liczbie regionów charakteryzowały się ośrodki wczasowe, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe i kempingi.

Bliższe dane liczbowe dotyczące wyposażenia różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw zawierają tabele 19-23. Widać z nich, że najwięcej obiektów noclegowych z restauracjami liczyły hotele w województwach: dolnośląskim, małopolskim i wielkopolskim (powyżej 100). Zasobnością w obiekty z barami wyróżniały się zachodniopomorskie ośrodki wczasowe oraz dolnośląskie i małopolskie hotele. Pod względem liczby obiektów ze stołówkami przodowały ośrodki wczasowe w zachodniopomorskim, pomorskim i dolnośląskim. W grupie obiektów z punktami

gastronomicznymi odznaczały się ośrodki wczasowe w zachodniopomorskim, pomorskim i wielkopolskim. Pod względem liczby obiektów z placówkami gastronomicznymi wyróżniały się zwłaszcza ośrodki wczasowe w zachodniopomorskim (255 obiektów) oraz hotele w dolnośląskim, małopolskim, mazowieckim i wielkopolskim; ośrodki wczasowe w dolnośląskim, małopolskim i pomorskim; obiekty niesklasyfikowane w dolnośląskim i małopolskim (wszystkie w przedziale 100-200 obiektów).

V. Zakończenie

Gastronomia jest dziedziną usług, której zasoby w znaczący sposób wpływają na atrakcyjność i jakość produktu turystycznego. Ze wstępnych wyników badań w ramach statystyki publicznej wynika, że w 2002 roku w Polsce działało ogółem około 89,5 tys. placówek gastronomicznych, w tym najwięcej barów (43,6%) i punktów gastronomicznych (38,4%). Restauracje i stołówki to odpowiednio 9,8% i 8,1% wszystkich placówek. Od kilku już lat trwa rozwój bazy żywieniowej. W ciągu roku ogólna liczba placówek zwiększyła się o 2,9%, w tym restauracji i stołówek – po 1,0%; przybyło też 3,6% barów i 3,0% punktów gastronomicznych.

W gastronomii polskiej od lat utrzymuje się przewaga własności prywatnej, którą w 2002 roku reprezentowało 86,4 tys. placówek (96,5%). W ostatnim czasie przybyło 3,4 tys. prywatnych placówek gastronomicznych (3,1%), co nie spowodowało jednak istotnych zmian strukturalnych. Zasoby sektora publicznego zmalały tylko nieznacznie (o 1,2%).

W 2002 roku przychody z działalności gastronomicznej wyniosły według wstępnych oszacowań GUS około 16,6 mld zł, w tym 52,0% stanowiły przychody z produkcji gastronomicznej, 43,4% pochodziło ze sprzedaży towarów handlowych, a 4,6 % – z pozostałej działalności. Najwięcej wpływów ze sprzedaży towarów przyniosły napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (26,9% wszystkich przychodów). W omawianym roku ogólna wartość przychodów zwiększyła się o 2,0%: najbardziej z produkcji gastronomicznej (o 2,5%) i pozostałej działalności (2,1%). Przychody z gastronomii prywatnej osiągnęły kwotę około 15,9 mld zł (95,9% ogólnej sumy) i wzrosły o 2,5% w porównaniu z poprzednim rokiem. W sektorze publicznym nastąpił niewielki spadek przychodów (o 0,1%).

W 2002 roku w bazie noclegowej działało 8 001 placówek gastronomicznych. Stanowiło to tylko około 8,9% całej bazy żywieniowej w Polsce. W gastronomii hotelarskiej przeważały bary (32,8% wszystkich placówek) i stołówki (31,0%). Restauracji było 1 910 (23,9%), a punktów gastronomicznych – najmniej (12,3%).

Wyposażeniem w placówki gastronomiczne wyróżniały się hotele, ośrodki wczasowe i obiekty niesklasyfikowane. Restauracje działały głównie w hotelach (52,6%), a bary – w hotelach i ośrodkach wczasowych. Najwięcej stołówek i punktów gastronomicznych liczyły ośrodki wczasowe. W obiektach kategoryzowanych dominowały restauracje i bary.

Gastronomia hotelarska wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne. Najlepiej pod tym względem prezentowały się kolejno województwa: małopolskie i zachodniopomorskie oraz dolnośląskie, pomorskie i wielkopolskie. Skupiały one łącznie ponad połowę wszystkich placówek. Do ubogich zaliczały się pod tym względem zwłaszcza województwa opolskie i świętokrzyskie. Struktury regionalne bazy żywieniowej i noclegowej były jednak podobne.

W gastronomii hotelarskiej, zarówno ogółem, jak i w większości rodzajów bazy recepcyjnej, przeważały placówki własne, których było łącznie 6 025 (75,3%). Prymat ten należy uznać za korzystne zjawisko. Przewagą placówek obcych cechowała się jedynie grupa punktów gastronomicznych.

Początek stulecia charakteryzował się regresem pod względem ogólnego stanu zasobów bazy noclegowej i towarzyszących jej usług żywieniowych. Przez dwa ostatnie lata liczba hotelarskich placówek gastronomicznych zmalała o 674, a więc o 7,9%. Ubytki objęły głównie stołówki i punkty gastronomiczne oraz, w mniejszym stopniu, bary. Podobny spadek przyniósł ostatni rok, w którym ogólna liczba placówek zmniejszyła się o 318 (3,8%); wzrosła jedynie liczba restauracji (o 2,7%) W większości rodzajów bazy noclegowej zmalało zaplecze żywieniowe; to samo dotyczy gastronomii hotelarskiej w województwach.

Placówki gastronomiczne miało 5 014 obiektów noclegowych (63,1%), a więc spora część turystycznej bazy recepcyjnej nie świadczyła usług żywieniowych. Średnio na 100 obiektów hotelarskich z gastronomią przypadało 160 placówek żywieniowych. Do najlepiej wyposażonych w usługi gastronomiczne należały pensjonaty, domy wycieczkowe i schroniska oraz hotele, motele i zakłady uzdrowiskowe. W wymienionych grupach rodzajowych ponad 90% obiektów miało co najmniej jedną placówkę gastronomiczną. W układzie regionalnym wyróżniały się województwa: śląskie, warmińsko-mazurskie, opolskie i łódzkie; najmniej korzystnie wypadała Lubelszczyzna.

Przedstawiony powyżej stan turystycznej bazy gastronomicznej wykazuje sporo braków. Lepszego wyposażenia w placówki gastronomiczne wymagają w różnym stopniu: schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, zespoły domków turystycznych, kempingi, obiekty do wypoczynku świątecznego i kwatery agroturystyczne, a w niektórych regionach ośrodki kolonijne i szkoleniowo-wypoczynkowe oraz domy pracy twórczej. Zachodzi też potrzeba rozbudowy hotelarskiej gastronomii w takich zwłaszcza województwach, jak: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i wielkopolskie oraz kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie i zachodniopomorskie.

Na koniec należy podkreślić, że mimo obserwowanego regresu liczbowego placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych, pozostałą część bazy żywieniowej, w większości prywatnej, cechują korzystne tendencje rozwojowe. Ich przejawem jest stały wzrost zasobów materialnych i przychodów finansowych. Podobnie jak w latach poprzednich, widoczne są także pozytywne zmiany jakościowe w polskiej gastronomii. Dotyczy to między innymi specjalizacji w zakresie żywienia i obsługi, podnoszenia standardu i świadczenia dodatkowych usług.

Literatura

1. *Baza noclegowa w Polsce w 2002 r.* System OTMC 12, US Kraków 2003 (dane niepublikowane).
2. Klementowski K.: *Baza gastronomiczna w Polsce i jej struktura w 2001 roku.* Warszawa Instytut Turystyki 2002
3. *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2003.* Warszawa GUS 2003.
4. Olearczyk A.: *Klasyfikacje i rodzaje zakładów gastronomicznych.* Rocznik Dydaktyczny. T. V. Warszawa WSTiH 2000.
5. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2002.* Warszawa GUS 2002.
6. *Rynek wewnętrzny w 2001 r.* Informacje i opracowania statystyczne. Warszawa GUS 2002.
7. *Rynek wewnętrzny w 2002 r.* Informacje i opracowania statystyczne. Warszawa GUS 2003.
8. *Turystyka w 2001 r.* Warszawa GUS 2002.
9. *Turystyka w 2002 r.* Warszawa GUS 2003.
10. *Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych i rozporządzenia wykonawcze do niej* (zbiór tekstów prawnych). Warszawa Min. Gospodarki 2002.

INSTYTUT TURYSTYKI BIBLIOTEKA W WARSZAWIE

VI. Tabele

Tabela 1. Struktura bazy gastronomicznej w Polsce w 2002 roku

Wyszczególnienie a - 2002 r. b - 2001 r. = 100 c - 2000 r. = 100		Liczba placówek gastronomicznych		
		ogółem	sektor własnościowy	
			publiczny	prywatny
Ogółem	a	89 539	3126	86 413
	b	102,9	98,8	103,1
	c	106,2	94,2	106,7
Restauracje	a	8813	159	8654
	b	101,0	101,9	101,0
	c	103,5	103,9	103,4
Bary	a	39 058	465	38 593
	b	103,6	98,3	103,7
	c	107,2	97,5	107,3
Stołówki	a	7250	1734	5516
	b	101,0	98,9	101,7
	c	103,4	90,9	108,1
Punkty gastronomiczne	a	34 418	768	33 650
	b	103,0	98,1	103,1
	c	106,3	98,2	106,5

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie: *Rynek wewnętrzny.* Informacje i opracowania statystyczne. Warszawa GUS 2003; *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2003.* Warszawa GUS 2003.

Tabela 2. Przychody z działalności gastronomicznej w 2002 roku (w cenach bieżących)

Wyszczególnienie a - 2002 r. b - 2001 r. = 100 c - 2000 r. = 100		Wartość przychodów w mln zł		
		ogółem	sektor własnościowy	
			publiczny	prywatny
Przychody ogółem	a	16 623,4	689,8	15 933,6
	b	102,0	99,9	102,1
	c	108,1	89,7	109,0
Przychody ze sprzedaży towarów	a	7206,7	165,8	7040,9
	b	101,4	99,6	101,4
w tym ze sprzedaży napojów alkoholowych i tytoniowych	a	4468,7	86,7	4382,0
	b	101,3	101,5	101,3
Przychody z produkcji gastronomicznej	a	8644,2	477,5	8166,7
	b	102,5	99,8	102,7
Przychody z pozostałej działalności	a	772,5	46,5	726,0
	b	102,1	101,8	102,2

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie: *Rynek wewnętrzny.* Informacje i opracowania statystyczne. Warszawa GUS 2003; *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2003.* Warszawa GUS 2003.

INSTYTUT TURYSTYKI WARSZAWA BIBLIOTEKA

Tabela 3. Obiekty noclegowe według rodzajów i województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko- mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**7948**	**918**	**374**	**455**	**332**	**272**	**963**	**350**	**90**	**433**	**245**	**870**	**387**	**163**	**368**	**717**	**1011**
Hotele	**1071**	147	54	30	46	58	114	108	19	45	20	89	75	26	75	109	56
Motele	**120**	6	3	8	10	11	11	13	1	3	2	5	2	17	6	17	5
Pensjonaty	**287**	51	4	4	9	6	73	8	3	11	6	31	12	6	29	10	24
Domy wycieczkowe	**123**	15	9	2	5	7	29	4	1	14	6	7	7	5	7	2	3
Schroniska	**66**	15	1	1	0	0	25	0	0	8	1	2	12	0	1	0	0
Schroniska młodzieżowe	**415**	35	12	43	23	12	42	22	10	44	22	27	22	13	24	35	29
Ośrodki wczasowe	**1701**	166	101	85	50	18	160	32	8	30	24	291	68	13	62	162	431
Ośrodki kolonijne	**194**	15	5	11	4	4	13	2	2	2	4	38	1	3	8	9	73
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**510**	63	24	24	21	28	63	22	9	24	17	52	40	9	18	48	48
Domy pracy twórczej	**48**	6	0	4	1	1	16	6	0	0	1	4	0	0	2	4	3
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**394**	29	35	15	26	15	24	13	6	25	19	45	15	11	20	41	55
Kempingi	**149**	11	6	7	6	10	14	6	4	3	3	24	8	5	7	15	20
Pola biwakowe	**267**	7	24	16	15	8	15	6	0	12	17	39	8	16	17	28	39
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**72**	18	1	2	6	0	4	4	2	4	4	1	12	1	3	3	7
Kwatery agroturystyczne	**898**	99	41	107	33	27	143	16	2	107	44	77	9	14	19	122	38
Zakłady uzdrowiskowe	**125**	15	12	4	0	0	34	•	0	3	1	3	4	•	•	0	49
Obiekty niesklasyfikowane	**1508**	220	42	92	77	67	183	88	23	98	54	135	92	24	70	112	131

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 4. Placówki gastronomiczne w różnego rodzaju obiektach noclegowych w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Restauracje		Bary i kawiarnie		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem	**1910**	**100,0**	**2626**	**100,0**	**2477**	**100,0**	**988**	**100,0**	**8001**	**100,0**
Hotele	1004	52,6	748	28,5	0	0	0	0	1752	21,9
Motele	99	5,2	60	2,3	0	0	0	0	159	2,0
Pensjonaty	93	4,9	145	5,5	178	7,2	36	3,6	452	5,7
Domy wycieczkowe	34	1,8	62	2,4	42	1,7	20	2,0	158	2,0
Schroniska	5	0,3	23	0,9	24	1,0	34	3,4	86	1,1
Schroniska młodzieżowe	15	0,8	38	1,4	120	4,8	42	4,3	215	2,7
Ośrodki wczasowe	97	5,1	523	19,9	884	35,7	244	24,7	1748	21,9
Ośrodki kolonijne	3	0,1	27	1,0	154	6,2	10	1,0	194	2,4
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	74	3,9	231	8,8	326	13,2	71	7,2	702	8,8
Domy pracy twórczej	8	0,4	11	0,4	18	0,7	6	0,6	43	0,5
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	43	2,2	113	4,3	65	2,6	139	14,1	360	4,5
Kempingi	26	1,4	77	2,9	28	1,1	97	9,8	228	2,8
Pola biwakowe	14	0,7	44	1,7	26	1,1	86	8,7	170	2,1
Obiekty do wypoczynku świątecznego	4	0,2	11	0,4	10	0,4	14	1,4	39	0,5
Kwatery agroturystyczne	0	0	37	1,4	126	5,1	49	5,0	212	2,6
Zakłady uzdrowiskowe	3	0,1	70	2,7	141	5,7	4	0,4	218	2,7
Obiekty niesklasyfikowane	388	20,3	406	15,5	335	13,5	136	13,8	1265	15,8

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 5. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych według kategorii w 2002 roku

Kategoria obiektów noclegowych	Restauracje	Bary	Stołówki	Punkty gastronomiczne	Placówki gastronomiczne ogółem	
					liczba	%
Ogółem	**1060**	**961**	**283**	**145**	**2449**	**100,0**
5*	12	14	1	1	28	1,1
4*	56	60	8	6	130	5,3
3*	414	343	25	11	793	32,4
2*	321	264	60	37	682	27,8
1*	218	190	55	32	495	20,2
I	6	12	37	13	68	2,8
II	13	33	52	21	119	4,9
III	20	45	45	24	134	5,5

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 6. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Województwo	Restauracje		Bary		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Polska	**1910**	**100,0**	**2626**	**100,0**	**2477**	**100,0**	**988**	**100,0**	**8001**	**100,0**
Dolnośląskie	225	11,8	288	11,0	308	12,4	67	6,8	888	11,1
Kujawsko-pomorskie	79	4,1	132	5,0	89	3,6	66	6,7	366	4,6
Lubelskie	72	3,8	125	4,8	107	4,3	72	7,3	376	4,7
Lubuskie	84	4,4	101	3,9	71	2,9	72	7,3	328	4,1
Łódzkie	80	4,2	102	3,9	55	2,2	33	3,3	270	3,4
Małopolskie	204	10,7	301	11,5	409	16,5	63	6,4	977	12,2
Mazowieckie	153	8,0	153	5,8	62	2,5	26	2,6	394	4,9
Opolskie	30	1,6	35	1,3	21	0,8	31	3,1	117	1,5
Podkarpackie	101	5,3	116	4,4	91	3,7	57	5,8	365	4,6
Podlaskie	51	2,7	79	3,0	57	2,3	23	2,3	210	2,6
Pomorskie	154	8,1	286	10,9	341	13,8	93	9,4	874	10,9
Śląskie	137	7,2	173	6,6	125	5,0	52	5,3	487	6,1
Świętokrzyskie	56	2,9	51	1,9	31	1,3	16	1,6	154	1,9
Warmińsko-mazurskie	123	6,4	161	6,1	118	4,8	43	4,4	445	5,6
Wielkopolskie	238	12,4	236	9,0	137	5,5	191	19,3	802	10,0
Zachodniopomorskie	123	6,4	287	10,9	455	18,4	83	8,4	948	11,8

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 7. Restauracje w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba restauracji																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**1910**	**225**	**79**	**72**	**84**	**80**	**204**	**153**	**30**	**101**	**51**	**154**	**137**	**56**	**123**	**238**	**123**
Hotele	**1004**	133	44	29	37	48	114	107	18	43	20	80	74	24	75	104	54
Motele	**99**	5	3	4	10	10	9	11	1	3	0	3	2	13	5	16	4
Pensjonaty	**93**	8	3	1	3	4	16	5	0	4	2	11	5	4	14	11	2
Domy wycieczkowe	**34**	4	2	0	2	0	10	1	0	2	3	4	2	2	2	0	0
Schroniska	**5**	1	0	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**15**	2	0	0	1	0	0	0	0	5	2	0	0	2	1	2	0
Ośrodki wczasowe	**97**	8	5	6	5	0	3	0	1	3	1	13	4	1	6	21	20
Ośrodki kolonijne	**3**	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**74**	6	5	5	0	4	10	7	0	5	3	4	6	4	4	7	4
Domy pracy twórczej	**8**	1	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**43**	2	2	2	3	3	3	3	0	1	3	3	0	3	3	10	2
Kempingi	**26**	4	0	2	4	1	1	0	0	0	0	1	1	2	1	7	2
Pola biwakowe	**14**	1	1	0	2	0	3	0	0	0	1	1	0	1	0	3	1
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**4**	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Kwatery agroturystyczne	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady uzdrowiskowe	**3**	1	0	0	0	0	0	•	0	1	0	0	1	•	•	0	0
Obiekty niesklasyfikowane	**388**	46	14	23	17	10	31	18	10	32	15	33	42	0	11	53	33

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 8. Bary i kawiarnie w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba barów i kawiarni																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**2626**	**288**	**132**	**125**	**101**	**102**	**301**	**153**	**35**	**116**	**79**	**286**	**173**	**51**	**161**	**236**	**287**
Hotele	**748**	100	39	24	24	36	88	76	15	25	17	77	55	15	52	62	43
Motele	**60**	2	0	6	2	10	6	4	1	1	3	3	1	8	4	7	2
Pensjonaty	**145**	21	2	2	5	5	36	4	2	6	4	16	8	4	15	6	9
Domy wycieczkowe	**62**	5	6	0	2	6	9	3	1	11	2	1	4	3	6	2	1
Schroniska	**23**	9	1	1	0	0	7	0	0	2	0	0	3	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**38**	7	1	5	3	1	1	1	0	11	0	2	0	3	1	2	0
Ośrodki wczasowe	**523**	48	31	22	15	4	33	13	4	14	12	98	28	2	29	54	116
Ośrodki kolonijne	**27**	3	0	1	0	1	1	0	0	1	4	5	0	0	1	2	12
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**231**	23	8	10	5	12	26	15	2	10	8	28	23	5	13	25	18
Domy pracy twórczej	**11**	3	0	0	0	0	2	2	0	0	1	0	0	0	1	1	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**113**	6	14	4	6	5	5	12	0	2	4	4	7	6	10	21	7
Kempingi	**77**	5	1	10	1	4	7	1	2	0	0	13	4	4	2	11	12
Pola biwakowe	**44**	3	3	2	1	4	7	0	0	0	2	4	3	0	1	10	4
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**11**	4	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0
Kwatery agroturystyczne	**37**	3	3	4	8	1	5	1	0	2	0	2	0	0	2	4	2
Zakłady uzdrowiskowe	**70**	3	10	2	0	0	18	•	0	3	1	3	3	•	•	0	27
Obiekty niesklasyfikowane	**406**	43	13	32	29	13	49	20	8	27	24	30	33	1	23	28	33

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 9. Stołówki w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba stołówek																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**2477**	**308**	**89**	**107**	**71**	**55**	**409**	**62**	**21**	**91**	**57**	**341**	**125**	**31**	**118**	**137**	**455**
Hotele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	**178**	39	1	3	5	1	55	1	1	6	1	16	8	2	11	9	19
Domy wycieczkowe	**42**	6	2	0	1	1	15	0	0	4	2	3	4	1	0	1	2
Schroniska	**24**	3	0	0	0	0	15	0	0	2	0	1	3	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**120**	3	4	10	9	4	13	7	4	11	2	7	4	7	16	7	12
Ośrodki wczasowe	**884**	112	34	30	20	12	99	17	3	19	12	175	48	7	29	37	230
Ośrodki kolonijne	**154**	12	4	11	4	2	12	1	2	2	0	26	1	1	6	4	62
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**326**	37	14	17	15	17	35	14	6	12	12	38	27	4	15	31	32
Domy pracy twórczej	**18**	2	0	1	0	1	3	3	0	0	1	2	0	0	1	2	2
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**65**	1	1	3	8	2	5	2	1	6	6	6	1	4	3	10	6
Kempingi	**28**	0	1	3	0	1	7	1	1	0	0	8	0	1	1	6	3
Pola biwakowe	**26**	0	2	4	1	1	7	0	0	0	1	2	1	0	1	6	0
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**10**	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	4	0	1	2	0
Kwatery agroturystyczne	**126**	7	7	8	4	2	45	3	1	16	5	10	2	0	3	9	4
Zakłady uzdrowiskowe	**141**	23	14	6	0	0	33	•	0	3	1	3	3	•	•	0	55
Obiekty niesklasyfikowane	**335**	63	5	11	4	11	69	12	2	9	10	44	19	4	31	13	28

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 10. Punkty gastronomiczne w różnego rodzaju obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba punktów gastronomicznych																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**988**	67	66	72	72	33	63	26	31	57	23	93	52	16	43	191	83
Hotele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	**36**	3	1	1	2	1	8	2	1	1	1	1	1	1	4	6	2
Domy wycieczkowe	**20**	2	4	2	1	1	1	1	0	5	1	0	0	0	1	0	1
Schroniska	**34**	8	0	0	0	0	9	0	0	7	0	1	8	0	1	0	0
Schroniska młodzieżowe	**42**	3	1	7	1	1	5	2	0	11	1	3	1	2	2	2	0
Ośrodki wczasowe	**244**	6	28	13	18	3	1	3	4	4	6	38	2	1	12	70	35
Ośrodki kolonijne	**10**	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**71**	3	5	8	8	4	6	3	1	5	2	5	4	1	1	14	1
Domy pracy twórczej	**6**	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**139**	10	12	5	5	3	4	6	4	12	6	8	7	2	8	40	7
Kempingi	**97**	2	1	17	12	5	1	1	16	0	1	8	3	4	2	13	11
Pola biwakowe	**86**	0	5	3	7	0	11	0	0	3	1	9	4	2	3	29	9
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**14**	6	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	5	0	0	0	1
Kwatery agroturystyczne	**49**	9	2	5	6	7	1	1	0	2	2	3	2	1	0	6	2
Zakłady uzdrowiskowe	**4**	0	0	0	0	0	2	•	0	1	0	0	1	•	•	0	0
Obiekty niesklasyfikowane	**136**	14	6	10	11	7	10	6	5	5	2	16	14	2	4	10	10

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 11. Struktura podmiotowa placówek gastronomicznych w różnego rodzaju obiektach noclegowych w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Restauracje		Bary		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba placówek ogółem	udział % placówek własnych	liczba placówek własnych	udział % placówek własnych
Ogółem	**1521**	**79,6**	**1924**	**73,3**	**2174**	**87,8**	**406**	**41,1**	**6025**	**75,3**
Hotele	856	85,3	634	84,8	0	0	0	0	1490	85,0
Motele	94	94,9	56	93,3	0	0	0	0	150	94,3
Pensjonaty	86	92,5	126	86,9	170	95,5	29	80,6	411	90,9
Domy wycieczkowe	19	55,9	35	56,5	37	88,1	9	45,0	100	63,3
Schroniska	4	80,0	22	95,7	23	95,8	28	82,4	77	89,5
Schroniska młodzieżowe	1	6,7	6	15,8	80	66,7	4	9,5	91	42,3
Ośrodki wczasowe	43	44,3	366	70,0	776	87,8	73	29,9	1258	72,0
Ośrodki kolonijne	2	66,7	21	77,8	144	93,5	5	50,0	172	88,7
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	56	75,7	171	74,0	302	92,6	43	60,6	572	81,5
Domy pracy twórczej	6	75,0	7	63,6	18	100,0	2	33,3	33	76,7
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	19	44,2	47	41,6	46	70,7	39	28,1	151	41,9
Kempingi	16	61,5	42	54,5	17	60,7	33	34,0	108	47,4
Pola biwakowe	6	42,9	25	56,8	14	53,8	30	34,9	75	44,1
Obiekty do wypoczynku świątecznego	1	25,0	6	54,5	5	50,0	4	28,6	16	41,0
Kwatery agroturystyczne	0	0	14	37,8	119	94,4	30	61,2	163	76,9
Zakłady uzdrowiskowe	3	100,0	47	67,1	121	85,8	4	100,0	175	80,3
Obiekty niesklasyfikowane	309	79,6	299	73,6	302	90,1	73	53,7	983	77,7

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 12. Struktura podmiotowa placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Restauracje		Bary		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba zakładów własnych	udział % zakładów własnych	liczba placówek ogółem	udział % placówek własnych	liczba placówek własnych	udział % placówek własnych
Polska	**1521**	**79,6**	**1924**	**73,3**	**2174**	**87,7**	**406**	**41,1**	**6025**	**75,3**
Dolnośląskie	192	85,3	231	80,2	298	96,8	42	62,7	763	85,9
Kujawsko-pomorskie	60	75,9	79	59,8	71	80,0	18	27,3	228	62,3
Lubelskie	55	76,4	77	61,6	81	75,7	32	44,4	245	65,2
Lubuskie	65	77,4	66	65,3	58	81,7	26	36,1	215	65,5
Łódzkie	64	80,0	75	73,5	51	92,7	7	21,2	197	73,0
Małopolskie	153	75,0	244	81,1	372	91,0	35	55,6	804	82,3
Mazowieckie	123	80,4	99	64,7	53	85,5	10	38,5	285	72,3
Opolskie	25	65,8	26	74,3	18	85,7	6	19,4	75	64,1
Podkarpackie	81	80,2	82	70,7	84	92,3	26	45,6	273	74,8
Podlaskie	37	72,5	61	77,2	48	84,2	13	56,5	159	75,7
Pomorskie	132	85,7	233	81,5	300	88,0	49	52,7	714	81,7
Śląskie	121	88,3	149	86,1	117	93,6	28	53,8	415	85,2
Świętokrzyskie	44	78,6	37	72,5	27	87,1	8	50,0	116	75,3
Warmińsko-mazurskie	103	83,7	113	70,2	105	89,0	16	37,2	337	75,7
Wielkopolskie	174	73,1	132	55,9	93	67,9	48	25,1	447	55,7
Zachodniopomorskie	92	74,8	220	76,7	398	87,5	42	50,6	752	79,3

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 13. Placówki gastronomiczne w obiektach noclegowych w latach 2000-2002

Placówki gastronomiczne	2000	2001	2002		
	liczba	liczba	liczba	2000 r. = 100	2001 r. = 100
Ogółem	**8675**	**8319**	**8001**	**92,2**	**96,2**
Restauracje	1788	1859	1910	106,8	102,7
Bary	2762	2693	2626	95,1	97,5
Stołówki	2948	2680	2477	84,0	92,4
Punkty gastronomiczne	1177	1087	988	83,9	90,9

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 14. Zmiany liczby placówek gastronomicznych w różnego rodzaju obiektach noclegowych w okresie 2001-2002

Rodzaje obiektów noclegowych	Restauracje		Bary		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.
Ogółem	**1859**	**+51**	**2693**	**-67**	**2680**	**-203**	**1087**	**-99**	**8319**	**-318**
Hotele	898	+106	702	+46	0	0	0	0	1600	+152
Motele	103	-4	63	-3	0	0	0	0	166	-7
Pensjonaty	80	+13	154	-9	198	-20	31	+5	463	-11
Domy wycieczkowe	40	-6	64	-2	55	-13	26	-6	185	-27
Schroniska	7	-2	16	+7	30	-6	46	-12	99	-13
Schroniska młodzieżowe	19	-4	50	-12	118	+2	39	+3	226	-11
Ośrodki wczasowe	96	+1	569	-46	962	-78	255	-11	1882	-134
Ośrodki kolonijne	2	+1	35	-8	183	-29	12	-2	232	-38
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	64	+10	213	+18	335	-9	48	+23	660	+42
Domy pracy twórczej	7	+1	14	-3	22	-4	8	-2	51	-8
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	44	-1	131	-18	81	-16	169	-30	425	-65
Kempingi	36	-10	84	-7	31	-3	116	-19	267	-39
Pola biwakowe	13	+1	37	+7	25	+1	98	-12	173	-3
Obiekty do wypoczynku świątecznego	1	+3	7	+4	8	+2	13	+1	29	+10
Kwatery agroturystyczne	0	0	38	-1	150	-24	59	-10	247	-35
Zakłady uzdrowiskowe	3	0	72	-2	127	+14	7	-3	209	+9
Obiekty niesklasyfikowane	446	-58	444	-38	355	-20	160	-24	1405	-140

Objaśnienia: (+) (-) oznaczają przyrost lub ubytek liczby placówek gastronomicznych w 2002 r. w stosunku do 2001 r.

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 15. Zmiany liczby placówek gastronomicznych w obiektach noclegowych według województw w okresie 2001-2002

Rodzaje obiektów noclegowych	Restauracje		Bary		Stołówki		Punkty gastronomiczne		Placówki gastronomiczne ogółem	
	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.	liczba w 2001 r.	zmiana w 2002 r.
Polska	**1859**	**+51**	**2693**	**-67**	**2680**	**-203**	**1087**	**-99**	**8319**	**-318**
Dolnośląskie	219	+6	285	+3	337	-29	79	-12	920	-32
Kujawsko-pomorskie	92	-13	154	-22	109	-20	72	-6	427	-61
Lubelskie	72	0	120	+5	91	+16	67	+5	350	+26
Lubuskie	82	+2	110	-9	65	+6	84	-12	341	-13
Łódzkie	81	-1	115	-13	64	-9	44	-11	304	-34
Małopolskie	183	+21	294	+7	464	-55	85	-22	1026	-49
Mazowieckie	141	+12	142	+11	57	+5	32	-6	372	+22
Opolskie	39	-9	50	-15	26	-5	15	+16	130	-13
Podkarpackie	90	+11	124	-8	83	+8	53	+4	350	+15
Podlaskie	48	+3	74	+5	54	+3	31	-8	207	+3
Pomorskie	155	-1	275	+11	384	-43	117	-24	931	-57
Śląskie	140	-3	201	-28	176	-51	62	-10	579	-92
Świętokrzyskie	41	+15	48	+3	31	0	16	0	136	+18
Warmińsko-mazurskie	118	+5	161	0	134	-16	52	-9	465	-20
Wielkopolskie	241	-3	233	+3	151	-14	194	-3	819	-17
Zachodniopomorskie	117	+6	307	-20	454	+1	84	-1	962	-14

Objaśnienia: (+) (-) oznaczają przyrost lub ubytek liczby placówek gastronomicznych w 2002 r. w stosunku do 2001 r.

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 16. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych ogółem	Obiekty noclegowe z:									
		restauracjami		barami		stołówkami		punktami gastronomicznymi		placówkami gastronomicznymi ogółem	
		liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %
Ogółem	**7948**	**1808**	**22,7**	**2334**	**29,4**	**2378**	**29,9**	**721**	**9,1**	**5014**	**63,1**
Hotele	1071	945	88,2	660	61,6	0	0	0	0	1062	99,2
Motele	120	97	80,8	53	44,2	0	0	0	0	119	99,2
Pensjonaty	287	88	30,7	138	48,1	174	60,6	32	11,1	287	100,0
Domy wycieczkowe	123	34	27,6	58	47,2	42	34,1	19	15,4	123	100,0
Schroniska	66	5	7,6	21	31,8	24	36,4	32	48,5	66	100,0
Schroniska młodzieżowe	415	11	2,7	29	7,0	111	26,7	31	7,5	140	33,7
Ośrodki wczasowe	1701	83	4,9	461	27,1	845	49,7	162	9,5	983	57,8
Ośrodki kolonijne	194	3	1,5	26	13,4	152	78,4	10	5,2	159	82,0
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	510	71	13,9	213	41,8	324	63,5	58	11,4	402	78,8
Domy pracy twórczej	48	7	14,6	9	18,8	18	37,5	3	6,3	26	54,2
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	394	40	10,2	84	21,3	63	16,0	87	22,1	180	45,7
Kempingi	149	24	16,1	64	43,0	25	16,8	46	30,9	102	68,5
Pola biwakowe	267	13	4,9	35	13,1	21	7,9	53	19,9	89	33,3
Obiekty do wypoczynku świątecznego	72	4	5,6	11	15,3	10	13,9	11	15,3	23	31,9
Kwatery agroturystyczne	898	0	0	32	3,6	125	13,9	49	5,5	190	21,2
Zakłady uzdrowiskowe	125	3	2,4	66	52,8	118	94,4	4	3,2	119	95,2
Obiekty niesklasyfikowane	1508	380	25,2	374	24,8	326	21,6	124	8,2	944	62,6

a. Udział procentowy obiektów z placówkami gastronomicznymi w odpowiednich grupach bazy noclegowej ogółem.

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 17. Wyposażenie obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych ogółem	Obiekty noclegowe z:									
		restauracjami		barami		stołówkami		punktami gastronomicznymi		placówkami gastronomicznymi ogółem	
		liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %	liczba	udział[a] %
Polska	**7948**	**1808**	**22,7**	**2334**	**29,4**	**2378**	**29,9**	**721**	**9,1**	**5014**	**63,1**
Dolnośląskie	918	217	23,6	273	29,7	296	32,2	57	6,2	630	68,6
Kujawsko-pomorskie	374	77	20,6	112	29,9	87	23,3	50	13,4	228	61,0
Lubelskie	455	68	14,9	101	22,2	95	20,9	45	10,0	210	46,1
Lubuskie	332	81	24,4	95	28,6	69	20,8	45	13,5	201	60,5
Łódzkie	272	78	28,7	89	32,7	55	20,2	32	11,8	191	70,2
Małopolskie	963	193	20,0	284	29,5	400	41,5	47	4,9	658	68,3
Mazowieckie	350	134	38,3	117	33,4	59	16,9	22	6,3	235	67,1
Opolskie	90	28	31,1	32	35,6	20	22,2	14	15,6	65	72,2
Podkarpackie	433	99	22,9	101	23,3	89	20,6	48	11,1	235	54,3
Podlaskie	245	46	18,8	72	29,4	56	22,9	21	8,6	127	51,8
Pomorskie	870	147	16,9	265	30,5	329	37,8	80	9,2	542	62,3
Śląskie	387	132	34,1	159	41,1	114	29,5	48	12,4	293	75,7
Świętokrzyskie	163	52	31,9	44	27,0	30	18,4	13	8,0	97	59,5
Warmińsko-mazurskie	368	115	31,3	137	37,2	114	31,0	33	9,0	268	72,8
Wielkopolskie	717	220	30,7	177	24,7	123	17,1	92	12,8	400	55,8
Zachodniopomorskie	1011	121	12,0	276	27,3	442	43,7	74	7,3	634	62,7

a. Udział procentowy obiektów z placówkami gastronomicznymi w całości bazy noclegowej.

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 18. Stopień wyposażenia różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Udział procentowy obiektów z placówkami gastronomicznymi w całości bazy noclegowej																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**63,1**	**68,6**	**61,0**	**46,1**	**60,5**	**70,2**	**68,3**	**67,1**	**72,2**	**54,3**	**51,8**	**62,3**	**75,7**	**59,5**	**72,8**	**55,8**	**62,7**
Hotele	**99,2**	100,0	100,0	100,0	100,0	94,8	100,0	95,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	96,2	100,0	100,0	100,0
Motele	**99,2**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	92,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Pensjonaty	**100,0**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Domy wycieczkowe	**100,0**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Schroniska	**100,0**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Schroniska młodzieżowe	**33,7**	25,7	50,0	23,3	47,8	50,0	35,7	36,4	40,0	34,1	13,6	33,3	18,2	46,2	62,5	22,9	37,9
Ośrodki wczasowe	**57,8**	76,5	45,5	34,6	48,0	72,2	63,8	62,5	75,0	73,3	58,3	63,2	64,7	53,8	58,1	31,5	59,2
Ośrodki kolonijne	**82,0**	86,7	80,0	100,0	100,0	75,0	100,0	50,0	100,0	100,0	100,0	73,7	100,0	33,3	75,0	55,6	83,6
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**78,8**	71,4	79,2	79,2	71,4	85,7	68,2	90,9	66,7	75,0	82,3	76,9	87,5	100,0	100,0	81,3	79,2
Domy pracy twórczej	**54,2**	66,7	0	25,0	0	100,0	25,0	66,7	0	0	100,0	100,0	50,0	0	100,0	100,0	100,0
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**45,7**	37,9	45,7	40,0	42,3	46,7	41,7	38,5	50,0	64,0	52,6	33,3	53,3	63,6	55,0	56,1	38,2
Kempingi	**68,5**	72,7	50,0	85,7	66,7	70,0	57,1	50,0	75,0	0	33,3	83,3	75,0	100,0	57,1	80,0	60,0
Pola biwakowe	**33,3**	57,1	37,5	37,5	33,3	16,7	40,0	0	0	25,0	23,5	25,6	50,0	6,3	29,4	64,3	28,2
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**31,9**	38,9	0	0	0	0	50,0	25,0	0	25,0	25,0	0	50,0	0	33,3	100,0	14,3
Kwatery agroturystyczne	**21,2**	17,2	26,8	13,1	33,3	37,0	32,9	31,3	50,0	17,8	15,9	19,5	33,3	7,1	26,3	95,9	18,4
Zakłady uzdrowiskowe	**95,2**	100,0	100,0	75,0	0	0	94,1	•	0	100,0	100,0	100,0	100,0	•	•	0	93,9
Obiekty niesklasyfikowane	**62,6**	61,8	73,8	62,0	59,7	56,7	67,8	46,6	69,6	56,1	59,3	60,7	76,1	29,2	67,1	73,2	61,1

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 19. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w restauracje według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych z restauracjami																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**1808**	**217**	**77**	**68**	**81**	**78**	**193**	**134**	**28**	**99**	**46**	**147**	**132**	**52**	**115**	**220**	**121**
Hotele	**945**	128	42	27	37	46	106	91	17	42	18	76	70	22	71	100	52
Motele	**97**	5	3	4	9	10	9	11	1	3	0	3	2	12	5	16	4
Pensjonaty	**88**	7	3	1	3	4	16	5	0	4	2	11	5	4	14	7	2
Domy wycieczkowe	**34**	4	2	0	2	0	10	1	0	2	3	4	2	2	2	0	0
Schroniska	**5**	1	0	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**11**	2	0	0	1	0	0	0	0	4	1	0	0	1	1	1	0
Ośrodki wczasowe	**83**	8	5	5	4	0	3	0	1	3	1	11	4	1	3	14	20
Ośrodki kolonijne	**3**	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**71**	6	5	5	0	4	10	6	0	5	2	4	6	4	3	7	4
Domy pracy twórczej	**7**	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	2	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**40**	2	2	2	3	3	3	2	0	1	2	3	0	3	3	9	2
Kempingi	**24**	4	0	2	3	1	1	0	0	0	0	1	1	2	1	6	2
Pola biwakowe	**13**	1	1	0	2	0	2	0	0	0	1	1	0	1	0	3	1
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**4**	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Kwatery agroturystyczne	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady uzdrowiskowe	**3**	1	0	0	0	0	0	•	0	1	0	0	1	•	•	0	0
Obiekty niesklasyfikowane	**380**	44	14	22	17	10	30	17	9	32	15	32	41	0	11	53	33

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 20. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w bary i kawiarnie według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych z barami i kawiarniami																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**2334**	**273**	**112**	**101**	**95**	**89**	**284**	**117**	**32**	**101**	**72**	**265**	**159**	**44**	**137**	**177**	**276**
Hotele	**660**	94	36	19	24	31	82	56	14	22	14	68	48	13	46	54	39
Motele	**53**	2	0	6	2	7	5	4	1	1	2	3	1	7	4	6	2
Pensjonaty	**138**	20	2	2	4	4	34	4	2	6	4	16	8	4	15	4	9
Domy wycieczkowe	**58**	5	5	0	2	6	9	2	1	9	2	1	4	3	6	2	1
Schroniska	**21**	9	1	1	0	0	6	0	0	1	0	0	3	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**29**	7	1	3	3	1	1	1	0	7	0	2	0	1	1	1	0
Ośrodki wczasowe	**461**	44	25	15	14	2	33	11	4	11	12	91	26	2	26	34	111
Ośrodki kolonijne	**26**	3	0	1	0	1	1	0	0	1	0	5	0	0	1	1	12
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**213**	22	8	10	5	11	26	12	2	8	8	26	23	5	11	19	17
Domy pracy twórczej	**9**	2	0	0	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	1	1	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**84**	1	10	4	6	5	5	4	0	2	3	4	4	5	7	12	7
Kempingi	**64**	0	1	4	1	4	7	1	2	0	0	12	4	3	2	7	11
Pola biwakowe	**35**	0	3	2	1	3	4	0	0	0	2	3	2	0	1	7	4
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**11**	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0
Kwatery agroturystyczne	**32**	7	3	3	5	1	5	1	0	2	0	2	0	0	2	3	2
Zakłady uzdrowiskowe	**66**	15	7	2	0	0	17	•	0	3	1	3	3	•	•	0	27
Obiekty niesklasyfikowane	**374**	62	10	29	28	13	47	18	6	27	22	29	32	1	13	25	33

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 21. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w stołówki według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych ze stołówkami																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**2378**	**296**	**87**	**95**	**69**	**55**	**400**	**59**	**20**	**89**	**56**	**329**	**114**	**30**	**114**	**123**	**442**
Hotele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	**174**	39	1	3	5	1	55	1	1	6	1	16	8	2	11	5	19
Domy wycieczkowe	**42**	6	2	0	1	1	15	0	0	4	2	3	4	1	0	1	2
Schroniska	**24**	3	0	0	0	0	15	0	0	2	0	1	3	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe	**111**	3	4	8	8	4	12	7	4	10	2	7	4	6	15	6	11
Ośrodki wczasowe	**845**	109	34	26	20	12	97	15	3	18	12	167	38	7	27	31	229
Ośrodki kolonijne	**152**	12	4	11	4	2	12	1	2	2	4	26	1	1	6	4	60
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**324**	37	14	17	15	17	34	14	6	12	12	37	27	4	15	31	32
Domy pracy twórczej	**18**	2	0	1	0	1	3	3	0	0	1	2	0	0	1	2	2
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**63**	1	1	2	8	2	5	2	1	6	6	6	1	4	3	9	6
Kempingi	**25**	0	1	2	0	1	2	1	1	0	0	8	0	1	1	4	3
Pola biwakowe	**21**	0	2	3	1	1	3	0	0	0	1	2	1	0	1	6	0
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**10**	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	4	0	1	2	0
Kwatery agroturystyczne	**125**	7	7	8	3	2	45	3	1	16	5	10	2	0	3	9	4
Zakłady uzdrowiskowe	**118**	15	12	3	0	0	32	•	0	3	1	3	3	•	•	0	46
Obiekty niesklasyfikowane	**326**	62	5	11	4	11	69	11	1	9	9	41	18	4	30	13	28

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 22. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w punkty gastronomiczne według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych z punktami gastronomicznymi																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**721**	57	50	45	45	32	47	22	14	48	21	80	48	13	33	92	74
Hotele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motele	**0**	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	**32**	3	1	1	2	1	8	2	1	1	1	1	1	1	4	2	2
Domy wycieczkowe	**19**	2	3	2	1	1	1	1	0	5	1	0	0	0	1	0	1
Schroniska	**32**	7	0	0	0	0	9	0	0	6	0	1	8	0	1	0	0
Schroniska młodzieżowe	**31**	3	1	4	1	1	3	2	0	7	1	2	1	1	2	2	0
Ośrodki wczasowe	**162**	6	18	8	10	3	1	3	2	4	6	31	2	1	7	26	34
Ośrodki kolonijne	**10**	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**58**	3	4	5	3	4	5	3	1	4	2	5	4	1	1	12	1
Domy pracy twórczej	**3**	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**87**	7	9	3	5	2	3	3	3	9	4	6	6	2	4	14	7
Kempingi	**46**	2	1	4	3	5	1	1	2	0	1	8	2	3	2	7	4
Pola biwakowe	**53**	0	4	3	3	0	3	0	0	3	1	8	3	1	3	13	8
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**11**	3	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	5	0	0	0	1
Kwatery agroturystyczne	**49**	9	2	5	6	7	1	1	0	2	2	3	2	1	0	6	2
Zakłady uzdrowiskowe	**4**	0	0	0	0	0	2	•	0	1	0	0	1	•	•	0	0
Obiekty niesklasyfikowane	**124**	11	6	9	10	7	9	5	5	5	2	14	13	2	7	9	10

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

Tabela 23. Wyposażenie różnego rodzaju obiektów noclegowych w placówki gastronomiczne według województw w 2002 roku

Rodzaje obiektów noclegowych	Liczba obiektów noclegowych z placówkami gastronomicznymi																
	Polska	dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie	podkarpackie	podlaskie	pomorskie	śląskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie	wielkopolskie	zachodniopomorskie
Ogółem	**5014**	**630**	**228**	**210**	**201**	**191**	**658**	**235**	**65**	**235**	**127**	**542**	**293**	**97**	**268**	**400**	**634**
Hotele	**1062**	147	54	30	46	55	114	103	19	45	20	89	75	25	75	109	56
Motele	**119**	6	3	8	10	11	11	12	1	3	2	5	2	17	6	17	5
Pensjonaty	**287**	51	4	4	9	6	73	8	3	11	6	31	12	6	29	10	24
Domy wycieczkowe	**123**	15	9	2	5	7	29	4	1	14	6	7	7	5	7	2	3
Schroniska	**66**	15	1	1	0	0	25	0	0	8	1	2	12	0	1	0	0
Schroniska młodzieżowe	**140**	9	6	10	11	6	15	8	4	15	3	9	4	6	15	8	11
Ośrodki wczasowe	**983**	127	46	32	24	13	102	20	6	22	14	184	44	7	36	51	255
Ośrodki kolonijne	**159**	13	4	11	4	3	13	1	2	2	4	28	1	1	6	5	61
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	**402**	45	19	19	15	24	43	20	6	18	14	40	35	9	18	39	38
Domy pracy twórczej	**26**	4	0	1	0	1	4	4	0	0	1	2	0	0	2	4	3
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	**180**	11	16	6	11	7	10	5	3	16	10	15	8	7	11	23	21
Kempingi	**102**	8	3	6	4	7	8	3	3	0	1	20	6	5	4	12	12
Pola biwakowe	**89**	4	9	6	5	3	6	0	0	3	4	10	4	1	5	18	11
Obiekty do wypoczynku świątecznego	**23**	7	0	0	0	0	2	1	0	1	1	0	6	0	1	3	1
Kwatery agroturystyczne	**190**	17	11	14	11	10	47	5	1	19	7	15	3	1	5	17	7
Zakłady uzdrowiskowe	**119**	15	12	3	0	0	32	•	0	3	1	3	4	•	•	0	46
Obiekty niesklasyfikowane	**944**	136	31	57	46	38	124	41	16	55	32	82	70	7	47	82	80

Oprac. A. Jagusiewicz na podstawie danych GUS, system OTMC 12, US Kraków.

INSTYTUT TURYSTYKI BIBLIOTEKA

9511

ISBN 83-88376-36-5